

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

2ND CLASS MAIL
May 3, 1994

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽĖ - MAY 3, 1994

Nr. 85

Žinios iš Lietuvos - Elta

Lietuva nepristatoma kaip patraukli prekybai

Vilnius, gegužės 2 d. (Elta) - Pirmadienį užsienio reikalų ministerijoje įvyko Povilo Gylio spaudos konferencija, kurioje Lietuvos užsienio reikalų ministras papasakojo apie vizitą į Pietų Ameriką ir JAV. Šis užsienio reikalų ministro darbo vizitas truko nuo balandžio 12 iki 30 dienos.

Pirmojo Lietuvos užsienio reikalų žinybos vadovo vizito į Pietų Ameriką metu Povilas Gylys aplankė Venezuelą, Braziliją, Urugvajų bei Argentina. Kaip jau skelbta, ministras susitikio su kai kuriais šių šalių vadovais, užsienio reikalų ministrais, kitais valstybės pareigūnais, verslininkais.

Spaudos konferencijoje Povilas Gylys minėjo, kad vienas iš vizito tikslų buvo pažintis su Lietuvos diplomatinių įstaigų darbų šiame regione: Pietų Amerikoje šalis turi tik vieną ambasadą, veikiančią Venezueloje, kitose žemyno valstybėse Lietuvos interesus atstovauja garbės konsulai. Povilas Gylys taip pat aplankė lietuvių bendruomenes, domėjosi galimybėmis įtraukti tautiečius į Lietuvai naudingą veiklą, nes, ministro žodžiais, „artimiausiu metu Lietuvos ambasadų tinklo Pietų Amerikoje nežadama plėsti“.

Trumpo darbo vizito JAV dienomis, Povilas Gylys pasirašė dvišalę sutartį dėl prekybinių santykių bei intelektualinės nuosavybės teisių apsaugos, susitikio su grupe aukštų JAV pareigūnų, dalyvavo Lietuvos nuolatinės misijos Jungtinėse Tautose ir Generalinio konsulato naujų patalpų atidarymo iškilinėse. Povilas Gylys dalyvavo eksprezidento Richard Nixon laidotuviuose, kurioms pasibaigus, trumpai kalbėjosi su JAV prezidentu Bill Clinton.

Informuodamas apie susitikimą su Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi Boutros Boutros-Ghali, Povilas Gylys išskyrė dvi pagrindines pokalbio temas - situaciją trijose Baltijos valstybėse bei Baltijos taikos palaikymo bataliono kūrimą.

Spaudos konferencijoje Povilas Gylys neigiamai atsiliepė apie tuo pat metu JAV viešėjusio „Baltijos“ televizijos direktoriaus Gintaro Songailos skundus JAV pareigūnams, jog Lietuvoje varžoma žodžio laisvė.

Užsienio reikalų ministro nuomone, televizijos vadovas painioja žodžio laisvę ir organizacinius visuomenės informavimo priemonių veiklos dalykus.

Apibendrinamas vizito rezultatus, Povilas Gylys pripažino, jog Lietuvai stinga ministro žodžiais, „politinio marketingo“. Pasak jo, „visos valdžios nedarė pakankamai, kad pateiktų Lietuvai, kaip patrauklią užsienio investicijoms valstybę“.

JAV karinės mokyklos vadovybė Lietuvoje

Lietuvos saugumo gynybos aspektai, krašto apsaugos reorganizavimas ir jo tikslai. Baltijos taikos palaikymo bataliono kūrimas buvo aptarti gegužės 2

d. Lietuvos Krašto Apsaugos Ministerijoje su JAV karinio koledžo - U.S. Military Academy delegacija. Susitikime su amerikiečiais dalyvavo ministras Linas Linkevičius, kariuomenės vadas generolas Jonas Andriškevičius. Jie pasveikino svečius su jų švente - JAV kariuomenės diena.

JAV karinio koledžo delegacija į Lietuvą atvyko sekmadienį. Ji nori susipažinti su Lietuvos kariuomene, jos vadais, sužinoti svarbiausias problemas. Pirmadienį jie taip pat lankėsi Lauko kariuomenės brigados „Geležinis vilkas“ štabe, Tarptautinių santykių ir politinių mokslų institute, susitikio su JAV ambasados Vilniuje darbuotojais.

Antradienį JAV karinio koledžo delegacija lankysis Užsienio reikalų ministerijoje, kalbės apie Lietuvos valstybės saugumo strategiją, santykius su artimiausiais kaimynais bei Vakarų Europos šalimis, NATO ir JAV. Klaipėdoje delegacija lankysis Karinės jūrų flotilės vadovybėje ir susitikis su komandoru Raimundu Baltuška.

Valstybinė delegacija išvyko į Vokietiją

Gegužės 3 d. su neoficialiu vizitu į Vokietiją Ruhr srities iniciatyvinės grupės kvietimu išvyksta Lietuvos ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius su žmona. Kartu su juo išvyksta pramonės ir ekonomikos ministras Kazimieras Klimasauskas ir užsienio reikalų viceministras Albinas Januška.

Viešnagės metu numatoma susitikti su Vokietijos vyriausybės kanceliarijos vadovu ministru Friedrich Bohl, užsienio reikalų, ekonomikos ministrais, žemių ir miestų vadovais, pramonininkais, verslininkais. Pagrindinis susitikimų tikslas - tolesnis visapusiškų ryšių stiprinimas, pasakė Adolfas Šleževičius. Pasak jo, Lietuvai tai ypač svarbu, nes Vokietija - pagrindinis ekonomikos partneris. Šiai šaliai tenka pusė Lietuvos apyvartos su Vakarais, todėl aktualu sudaryti palankias prielaidas normaliai prekybai. Vokietija teikia Lietuvai paramą, rengiant laisvos prekybos sutartį su Europos Sąjunga.

Ministras pirmininkas rengiasi kelionei

Vilnius, balandžio 30 d. (AGEP) - Gegužės 3 d. ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius neoficialiu vizitu tris dienas viešės Vokietijoje. Numatyti susitikimai su Vokietijos užsienio reikalų ministru Klaus Kinkel, kitais vyriausybės atstovais, pramonininkais. Bus aptartos bevizinio režimo, Antrojo pasaulinio karo padarinių kompensavimo problemos. Lietuva siekia supaprastinti išmokų procedūrą - iki šiol kompensacijos į šalį atėdavo netiesiogiai, o per Maskvą.

Daugiau, kaip 250,000 žmonių pabėgo iš centrinės Afrikos valstybės Ruandos į kaimyninę Tanzaniją nuo praėjusio ketvirtadienio iki šeštadienio ryto. Tokio staigaus ir didelio pabėgėlių srauto Jungtinių Tautų Komisija Pabėgėliams dar nėra mačiusi savo istorijoje. Žmonės bėgo nuo masinių civilių skerdynių Ruandoje, po to, kai balandžio 6 d. iškuto sprogime žuvo ir Ruandos ir Burundi respublikų prezidentai ir tuomet prasidėjo krašte civilinis karas ir visuotinė anarchija. Humanitarinių organizacijų apskaičiavimu nuo to laiko nužudyta maždaug 100,000 krašto gyventojų.

Ministro P. Gylio viešnagė New Yorke

New Yorkas, balandžio 29 d. - Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys iš buvusio Amerikos prezidento Richard Nixon laidotuvių Kalifornijoje balandžio 26 d. atvyko į New Yorką. Kartu su žmona Lietuva Nuolatinė Misija prie Jungtinių Tautų, Newark aerodrome ji ir kartu su juo laidotuviuose dalyvavusi Lietuvos ambasadorių Vašingtone dr. Alfonsą Eidintą pasitiko Lietuvos nuolatinis atstovas Jungtinėms Tautos (JT) ambasadorius Anicetas Simutis, Lietuvos generalinis konsulas New Yorko Leonas Kučinskis ir Lietuvos nuolatinės misijos patarėjas Algimantas Gureckas.

Ministras aplankė Lietuvų Religinės Šalpos ir Tautos Fondo įstaigas, savaitraščio „Darbininkas“ redakciją, apžiūrėjo Kultūros židinio pastatų kompleksą, lietuvių tėvų pranciskų, kurie jo garbei suruošė iškilmingus pietus, meno rinkinį.

Vakare ministras atidarė Lietuvos nuolatinės misijos Jungtinėms Tautoms ir Lietuvos generalinio konsulato New Yorko naujas patalpas, įrengtas daugiaaukštyje pastate miesto centre. Ta proga Generalinio konsulato surengtame priėmime dalyvavo Lietuvos ir Estijos ambasadoriai Jungtinėms Tautoms, kai kurių valstybių konsulai, New Yorko lietuvių pagrindinių organizacijų bei institucijų vadovai.

Sekantį dieną Povilas Gylys aplankė JT taikos palaikymo įstaigas, kurių vadovai jam pateikė pranešimus apie taikos palaikymo apmokymus programą ir taikos palaikymui skirtas rezervines pajėgas. Jie visi išreiškė didelį pasitenkinimą dėl numatyto Baltijos valstybių taikos palaikymo bataliono. Vėliau ministras kalbėjosi su JT generaliniu sekretoriumi Boutros Boutros-Ghali. Savo pasisakyme jis apžvelgė politinę, dalinai ir ekonominę bei socialinę padėtį Lietuvoje ir jos santykius su kaimyniniais kraštais, su pasitenkinimu bei dėkingumu prisiminė, kad tarptautinė bendruomenė daug prisidėjo, kad sutartu laiku iš Lietuvos buvo išvesta svetimų kariuomenė, tačiau išreiškė

susirūpinimą, kad užsitęsę jos atitraukimas iš Latvijos ir Estijos. Taip pat papasakojo apie vis stiprėjantį Baltijos valstybių bendradarbiavimą, painformavo apie prieš kelias dienas pasirašytą Lietuvos-Lenkijos draugiškumo sutartį ir beveik sutartą sienų sutartį su Gudija.

Generalinis sekretorius painformavo, kad, lankydamasis Maskvoje ir Minske pajuto susijaudinimą dėl mažumų ir išreiškė viltį, kad Lietuva, kuri ši klausimą sėkmingai išsprendė, padės jį išspręsti ir kitoms broliškoms Baltijos valstybėms, taip pat padėkojo už Baltijos

Bukarešto konferencijoje kalbėjo apie ekonominių sienų pavojus

Bukarešta, Rumunija, balandžio 21 d. (Elta) - Į Rumunijos sostinę atvykę Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas ir Lietuvos delegacija dalyvavo Bukarešto konferencijos, kuri įeina į Crans Montanos forumo programą, atidaryme. Konferencijos obalsis - „Naujai atsirandančios rinkos“. Konferencijoje dalyvaujantys 86 šalių ir 19 tarptautinių organizacijų atstovai keturias dienas diskutuos apie Europos ir regionines problemas.

Konferenciją pradėjo Rumunijos prezidentas Ion Iliescu. Jis pabrėžė, kad neseniai Europa buvo padalyta politinėmis sienomis. Jos išnyko, tačiau reikia siekti, kad neatsirastų naujos, ekonominės sienos, dalijančios valstybes į turtingas ir neturtingas.

Europos Tarybos generalinė sekretorė Catherine Lalumiere įžanginėje kalboje pažymėjo, kad vartotojų visuomenės modelis, išgalintis visoje Europoje, toli gražu neišsprendžia visų problemų. Jis tobulintinas socialinio teisingumo, demokratijos, žmogaus teisių pagrindais. Nacionalizmas, pabrėžė generalinė sekretorė, yra didžiausias Europos pažangos priešas. Jis ne tik sukėlė kruvinas skerdynes buvusioje Jugoslavijoje, bet ir palaiko rusenančius bei išsižiebiančius konfliktus Rytu,

valstybių taikos palaikymo bataliono organizavimą.

Lietuvos užsienio ministras nurodė, kad šis klausimas keliamas ne tik mažumų apsaugos, bet ir politiniais tikslais ir kad jis iš tikro daugiau liečia pilietybės negu mažumų teisių problemas. Rusų padėtis Baltijos kraštuose negali būti taip jau bloga, nes jie iš tų kraštų nesikrausto. Jie bėga iš Centrinės Azijos bei Kaukazo, bet Rusija ir tarptautinė bendruomenė mažai tuo rūpinasi.

Ministro P. Gylio garbei ambasadorius Anicetas Simutis JT rūmuose surengė pietus, kuriuose dalyvavo 17 valstybių diplomatų, jų tarpe Didžiosios Britanijos, Vokietijos ir Rusijos Federacijos ambasadoriai.

Penktadienio vakare ministras Gylys išskrido į Vilnių.

Vidurio ir Vakarų Europoje.

Balandžio 21 d. konferencijoje buvo diskutuota tema „Laisvos prekybos indėlis į politinį stabilumą ir saugumą“. Didžiulio dėmesio susilaukė konferencijoje vykstančios derybų tarp Palestinos Išsivadavimo Organizacijos pirmininko Yasser Arafat ir Izraelio užsienio reikalų ministro Shimon Peres.

Prezidentas Algirdas Brazauskas susitikio su Baltarusijos Aukščiausiosios tarybos pirmininku Mečislav Grib, kalbėjosi apie dvišalių santykių perspektyvas. Lietuvos Respublikos prezidentas taip pat aptarė tarptautines problemas su Kipro prezidentu Glavcos Clerides ir Palestinos Išsivadavimo Organizacijos pirmininku Yasser Arafat.

Sustojo Lietuvių centro statyba Seinuose

Vilnius, balandžio 28 d. (AGEP) - Marijampolės bendrovė „Statybos ritmas“ jau nuo praėjusių metų gegužės mėnesio buvo pasirodusi pradėti Lietuvių Kultūros Centro statybą Seinuose - lietuvių gyvenamame krašte Lenkijos Suvalkijoje. Lenkijos statybininkai šį centrą pastatytų už beveik 6.5 milijonų litų, Lietuvos statybininkai, skaičiuojant ir Lenkijai

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Latvija ir Rusija pasirašo kariuomenės išvedimo sutartį

Maskva, balandžio 30 d. (AP) - Rusijos ir Latvijos prezidentai šeštadienį pasirašė sutartį pagal kurią visi Rusijos daliniai bus išvesti iš Latvijos iki šių metų rugpjūčio 31 dienos. Pasirašomų sutartį tarpe yra ir socialinės garantijos 22,000 Latvijoje pasiliekančioms gyventi ir pensiją išėjusiems Rusijos kareiviams ir sąlygos Rusijai naudotis Skrundos radarų stotimi.

Pasirašytas sutartis dabar turės patvirtinti (ratifikuoti) ir Latvijos ir Rusijos parlamentai, o ten, tiek Rusijoje, tiek ir Latvijoje, nacionalistai gali atsisakyti jas patvirtinti.

Latvijos ir Rusijos prezidentai Guntis Ulmanis ir Boris Jelcinas pabrėžė, jog šios sutartys įgalins geresnius ekonominius ryšius ir pasakė, jog tuo metu jie taip pat tarėsi dėl kelių ekonominių sutartį, kurios bus pasirašytos, kai Rusijos ministras pirmininkas Viktor Černomyrdin lankysis Rygoje Birželio mėnesį.

„Norėčiau, kad ši sutartis sulaužytų nepasitikėjimo ledus,

priešikumą ir piktą atsinešimą į vienas kitą, kurie dabar yra ir Rusijoje ir Latvijoje“, reporteriams pasakė prez. Guntis Ulmanis po sutarties pasirašymo Kremliuje.

Prez. Boris Jelcinas pasakė, kad Rusija nori draugiškų ryšių su Latvija ir pasmerkė „stalinistinio režimo veiksmus prieš Latvijos suverenumą“.

Vašingtone JAV prezidentas Bill Clinton pasakė, kad jis susisieks ir su Ulmaniu ir su Jelcinu „pareikšti mano asmeninius sveikinimus, džiaugiantis jų valstybininkiskumu, sugėbant sudaryti šią istorinę sutartį“.

Latvijoje šiuo metu yra dar 12,000 karių. Nuo nepriklausomybės paskelbimo 1991 m. jau yra išvesta 130,000 buvusios Sovietų Sąjungos karių. Visi kariai jau išvesti iš Lietuvos. Tad šis Latvijos-Rusijos sutarties pasirašymas padidina spaudimą Rusijai pasiekti susitarimo dėl Estijoje likusių 2,300 kareivių išvedimo.

Rudenį lietuviai įsijungs į JT dalinius Bosnijoje

Vilnius, balandžio 16 d. - Krašto apsaugos ministerijoje įvykusioje spaudos konferencijoje ministras Linas Linkevičius sakė, kad per keletą praėjusių metų iš krašto apsaugos veikiantį dalinių dėl nesąžiningo šaukimo komisijų gydymo darbu buvo atleisti 532 šauktiniai. Į privalomąją tarnybą taip pat buvo pašaukta psichiškai nesveikų arba patrauktų baudžiamojon atsakomybėn jaunuolių.

Anot L. Linkevičiaus, Lietuvos kariuomenėje keturi penktadaliai karių yra iš kaimo, nes jie, anot ministro, nežino, kiek ir kokią pareigūnui reikia duoti kyšių.

Iš šių pavasarį pašauktų iki 3,500 jaunuolių, 600 tarnaus Vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos kariuomenėje, 500 Valstybės sienos apsaugos tarnyboje, apie 1,000 „Geležinio vilko“ lauko kariuomenės brigadoje, 100 Karinės jūrų flotilėje, likę mokysis Krašto apsaugos ir Puskarininkų mokyklose. Iš viso Lietuvoje galima būtų pašaukti į privalomąją tarnybą 40,000 asmenų, tačiau pusę jų mokosi, kita pusė nesveikų.

Min. Linkevičiaus teigimu, dar šią vasarą bus atrinkta 60 mokamųjų mokesčių, pastatytų už 4.5 milijonų litų.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerija turėjo įteisinti statybą ir suderinti su Lenkijos valstybinėmis institucijomis, kad už statybines medžiagas ir įrangą šiam centrui nebūtų imamas Lenkijoje nustatytas maitas. Nesutvarkius šių reikalų, Lietuvai tai kainuotų papildomai 700,000 litų. Tačiau Lietuvos ministerija vis dar negauna atsakymo iš Lenkijos institucijų.

Marijampolės bendrovė nenorėtų atsakyti šios statybos, nes jau yra gavusi lėšų ir įsigijusi medžiagų, o jų grąžinimas būtų keblus, todėl bendrovė dar žada palaukti iki liepos mėnesio.

savanorių profesionalų į Jungtinių Tautų taikos palaikymo bataliono pirmąjį būrį. Vėliau iš jų bus atrinkti 39 kariai, kurie Danijos bataliono sudėtyje šį rudenį turėtų atlikti Jungtinių Tautų taikos palaikymo misiją Bosnijoje. Danija žada Lietuvos taikos palaikymo bataliono būrį aprūpinti amunicija ir apranga. L. Linkevičius sakė, kad Lietuvos kariams ir karininkams suteikti humanitarinę pagalbą - apmokyti juos anglų kalbos - žadėjo Didžiosios Britanijos-Lietuvos draugija.

Anot ministro, dviejų kaimyninių žinybų - Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijų - santykiai dabar labai geri. Galimame Valstybės sienos apsaugos tarnybos pavaldume Vidaus reikalų ministerijai L. Linkevičius neįžvelgia nieko blogo, jeigu bus perduota visa struktūra ir nenukentės žmonės. Šis klausimas bus svarstomas balandžio 18 dieną šalies gynybos tarybos posėdyje.

Beje, šios tarnybos projekte numatyta, kad pasienio struktūrose tarnaus 4,800 profesionalų ir pora šimtų šauktnių.

Konferencijoje dalyvavę ministro pavaduotojas pulkininkas Jonas Gečas ir „Geležinio vilko“ lauko kariuomenės brigados vadas pulkininkas Jezerskas sakė, kad mokslo Londono karališkajame karo koledže sekasi neblogai, viskuo aprūpina Didžioji Britanija, minimalią stipendiją taip pat moka Lietuvos vyriausybė.

„Esame ne tokie blogi, kaip mus vaizduoja“, spaudos konferenciją reziumavo krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius.

KALENDORIUS

Gegužės 3 d.: Šv. Pilypas ir Jokūbas, apaštalai; Aleksandras, Juvenalis.

Gegužės 4 d.: Florijonas, Antanina, Berzas, Mintautė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

PSICHIATRIJOS
PAGALBOS BŪKLĖ
LIETUVOJE

Gyd. O. GRIMALAUSKIENĖ

Psichiatrinės pagalbos lygi galima įvertinti kaip vieną labiausiai atsilikusių medicinos sričių respublikoje. Politizuotoje marksizmo-leninizmo idėjomis sovietinėje visuomenėje žmogaus individualybei, jo dvasiai nebuvo vietos, žmonių psichika buvo niveliuojama. Pasiekusi tam tikrą išsivystymo lygį, psichiatrija stovėjo vietoje. Viešumas, politiniai pokyčiai atskleidė tikrąją psichiatrijos padėtį. Daug metų izoliuoti nuo pasaulio, varžomi instrukcijų, psichiatrai neišvengė klaidų, vykdydami socialinės visuomenės poreikius psichiatrinei pagalbai.

Lietuvos valstybingumo atstatymas sudarė realias galimybes permainoms. Pažvelgę į Vakarų pasaulį, supratome, kur mes esame. Skirtumai tarp Rytų ir Vakarų pasaulio pasirodė tokie akivaizdūs ir ne vien dėl ryškių ekonominės padėties skirtumų. Pirmiausia skiriasi požiūris į psichinę ligą sergantį žmogų, nes socialinė visuomenė buvo „sveikiausia“, slepiant tikrąją situaciją, ignoruojant psichines ligas ar psichinius sutrikimus. Tokia liga sergantįs bijojo prasiarti apie savo negalį, prarasti savo statusą visuomenėje, nes ta liga sergantiems buvo taikoma daug teisiųjų apribojimų, kas diskriminavo šiuos ligonius. Dažnai tai buvo pagrindinė priežastis, dėl ko į psichiatrus buvo kreipiamasi pavėluotai, dėl ko ligoniniai reikalaujavo panaikinti psichiatrinę diagnozę, išbraukti iš įskaitos. Iki šiol nesusikūrė nei viena psichinių ligonių globos organizacija, išskyrus tėvų, auginančių vaikus, psichikos invalidus, draugiją „Viltis“ ir antipsichiatrinės grupuotės, už viską kaltinančios tik psichiatrus.

Psichiatrinės pagalbos būklė pradėta analizuoti nuo 1986 m., kartu su demokratizacijos procesais visuomenėje Sveikatos apsaugos ministerijos kolegijoje. Daug kritinių pastabų susilaikė spaudoje. 1989 m. padėtis buvo išanalizuota, nustatytos pagrindinės psichiatrijos kryptys, nuo to laiko jau įvyko daug esminių pertvarkymų.

Stacionarinę pagalbą teikia 8 psichiatrinės ligoninės, 2 psichoneurologiniai dispanseriai, 2 stacionariniai skyriai Kauno akademinėse klinikose; ambulatorinę pagalbą teikia rajonų ir miestų apylinkių psichiatrijos kabinetai. Prie Vilniaus psichiatrijos klinikos veikia konsultacinis, organizacinis, metodinis skyriai. Yra specializuoti ribinių būklių, teismo psichiatrinės ekspertizės, vaikų, somatiniai, infekcinis, geriatrinis skyriai. Didžiuosiuose miestuose greitosios pagalbos stotyse budi psichiatrijos specialistai, veikia pagubos telefonai. Pastaraisiais metais Vilniaus mieste įkurtas psichoterapijos centras, universitetinė vaikų psichinės sveikatos klinika, įkurti psichosomatinių skyriai prie daugiaprofilinių ligoninių. Druskininkų mieste, „Eglės“ sanatorijoje, įsteigtas reabilitacinis psichiatrinis skyrius, kuriame — apie 5,000 lovų.

Anksčiau visos ligoninės buvo respublikinio pavaldumo, pagalba buvo centralizuota, o pagrindinis dėmesys buvo skiriamas lovų skaičiui. Šią programą nesunkiai sekė daryti

vykdyti, į tas pačias patalpas sustatant daugiau lovų — kartais nelikdavo ir tarpelio vieno žmogaus praėjimui. Dar negreitai pavyks panaikinti palatas, kur vienoje guli daugiau kaip 10 ligonių. Dešimtmečiais žadėtos ligoninių statybos metų metais atidėliojamos.

Kauno, Klaipėdos, Vilniaus psichiatrinė įstaiga perdavimas savivaldybėms nepagerino šių įstaigų padėties. Pvz., Kauno miesto centre, Rotušės aikštėje, įsikūrusioje psichiatrinėje ligoninėje ligoniams nėra net kur pasivaikščioti. Ligonio lova tampa jo buveine, kai psichikos sutrikimus turintiems ligoniams reikia namų aplinkos.

Statant naujas ligonines Rokiškyje, Švėksnoje, Šiauliuose, nebuvo pastatytos gydymo-sios-gamybinės patalpos, todėl darbo terapijos dirbtuvės įrengtos rūsiuose. Nepavydėtinos ir medikų darbo sąlygos.

Lietuvoje sukurta psichiatrinė pagalba buvo pritaikyta sunkių ligonių gydymui, orientuojantis į endogeninius susirgimus. Paribinių susirgimų, psichosomatinų susirgimų atvejais ligoniniai gydėsi psichiatrinėse ligoninėse. Psichiatrija buvo visai atitrūkus nuo bendrosios medicinos. Dėl vyravusios pasaulėžiūros kitų specialybių gydytojai ir net psichiatrai negavo reikiamo paruošimo (psichosomatika). Gydytojai psichiatrai tarpe kitų gydytojų sudaro tik apie 2%, tuo tarpu išsivysčiusiuose kraštuose: buvusioje VFR — 13%, JAV — 8%. Bendru gydytojų skaičiumi Lietuva aplenkė kai kurias išsivysčiusias šalis. Pvz., Suomijoje vienam gydytojui tenka 450 žmonių, Lietuvoje — 220. Gydytojų psichiatrų labai trūksta kai kuriose specializuotose ligoninėse todėl, kad nesprenžiamos jų būtines sąlygos, nėra kur gyventi. Kai kuriuose rajonuose visiškai nėra psichiatrų, jų darba dirba neurologai, terapeutai, todėl neišvengiama klaidų. Pastoviai trūksta slaugytojų (mažas darbo užmokestis, pavojingas ir sunkus darbas). Ši problema galbūt išsprendės, atsiradus darbų stoka, alternatyviai karinei tarnybai.

Psichiatrijos moksliniai tyrimai buvo atliekami tik centriniuose Maskvos MTI. Ten buvo suteikiami moksliniai laipsniai, iš ten gaunamos visos instrukcijos. Respublikoje nebuvo net nepriklausomos psichiatrijos klinikų, psichiatrams vadovavo neurologai, kurie buvo ir katedrų vadovais. Šiuo metu yra organizuota universitetinės psichiatrijos klinika Vilniuje, psichiatrijos klinika Kauno medicinos akademijoje, Vaikų psichinės sveikatos centras, psichoterapinės klinikos Vilniuje. Įvesta 3 metų psichiatrijos specialybės rezidentūra (šiuo metu mokosi apie 40 rezidentų). Atsirado galimybių gydytojų kvalifikacijos kėlimui, mokymuisi užsienyje. Į Lietuvą atvyksta užsienio specialistai, ekspertai, atsiunčiama literatūra.

Moksliniai tyrimai, analizuojantys psichinių ligų paplitimą, anksčiau nebuvo vykdomi. „Centro“ darbai buvo atitolę nuo praktikos. Lietuvoje atsirado rimtų tyrimų reikalau-

jančios problemos. Viena jų — savižudybių problema (Lietuvoje kasdien nusižudo 2-3 žmonės), kita — vaikų psichinio atsilikimo (52% vaikų yra psichiatrų įskaitoje dėl protinio atsilikimo). Nežinant tikrųjų priežasčių, visa tai buvo slepiama.

Šiuo metu prie Vilniaus psichiatrijos klinikų įkurta psichinių susirgimų tyrimų laboratorija, pradėti tyrimai. 1991 m. dėl tarybinės armijos veiksmų Lietuvoje daugybė žmonių patyrė sunkią įtampos situaciją. Daugeliui sužeistųjų, be sužeidimo, pasireiškia ir postresinė būklė. Šios problemos tyrimui buvo numatyta mokslinio tyrimo programa. Dėl ekonominės situacijos darbas nebuvo finansuojamas.

Psichiatrinė pagalba Lietuvoje neturėjo teisinio pagrindo. Šiuo metu yra paruoštas psichinės sveikatos įstatymo projektas. Jis turi būti pristatytas, paskelbtas visuomenės įvertinimui ir priimtas — galbūt Lietuvos Seime. Įstatymas buvo ruoštas, atsižvelgiant į kitų šalių įstatymus, SNO žmogaus teisių socialinės tarybos rekomendacijas ir yra labai reikalingas, laukiamas medikų.

1992 m. sausio 1 d. užregistruoti 19,824 psichikos invalidai, iš jų — 2,343 vaikai. Daugelis tokių ligonių gyvena ištisus metus psichiatrinėse ligoninėse. Psichoneurologiniai pensionatai negali visų priimti. Čia sąlygos taip pat nepatenkinamos, trūksta medicinos personalo. 16 suaugusiųjų ir 3 vaikų pensionatuose gyvena 6,000 psichikos invalidų. Nėra sukurto jų reabilitacijos sistemos. Turime tik 2,000 darbo vietų. Vykstant privatizacijai, veikiant rinkos dėsniams, padėtis dar blogės.

Metų pradžioje sąrašuose įrašyti 519 socialiai pavojingų pacientų, 30 iš jų įvykdė pavojingus veiksmus. Lietuvoje kol

kas nėra sąlygų tokių asmenų saugiam gydymui teismo nutarimu. Iki 1988 m. tokie ligoniniai būdavo gydomi Vidaus reikalų ministerijos specialiose ligoninėse, kurios buvo už Lietuvos ribų. Iki šiol Lietuvos gyventojai gydomi Černiachovskio ligoninėje, už jų gydymą mokame. Pasirinktoje Rokiškio psichiatrinėje ligoninėje prieš specialaus režimo skyriaus įrengimą protestavo Rokiškio miestelio gyventojai, ligoninės darbuotojai, savivaldybė. Darbas užsitęsė. Vyriausybės nutarimu, skyrius turi būti įrengtas 1993 m. liepos 1 d. Šiuo metu tokie ligoniniai gydomi teismo ekspertizės skyriuje arba nukreipiami į bendro profilio ligonines.

Per 1991 m. atlikta 2,172 teismo psichiatrinė ekspertizė. Iš teismo ekspertizei nukreiptų asmenų — 80% sveiki. Ekspertizės skiriamos be pagrindo. Šis procesas reikalauja tobulinimo. Prie teismo medicinos ekspertizės biuro įkurtas teismo psichiatrijos ekspertizės skyrius.

Sunki Lietuvos ekonominė situacija, ribotos techninės galimybės darbu, diagnostiniams tyrimams; būtiniausių vaistų, perkamų tik už valiutą, trūkumas (neuroleptikų, antidepresantų) stabdo psichiatrijos procesą. Dėl ekonominių priežasčių ligoninių administracija vengia priimti jaunus specialistus. Gresia pagalbos apimtys mažinimas.

Vaikų psichiatrinė pagalba Lietuvoje panašėja į suaugusiųjų. Ne kiekviename rajone, mieste yra vaikų psichiatras, psichikos sutrikimai pastebimi pavėluotai, kai vaikai ateina į mokyklą. Pastaraisiais metais reikalai pajudėjo vaikų tėvų iniciatyva. Įsikūrus vaikų psichinės sveikatos centras yra tik užuomazga, negali apimti esančių praktinių socialinių

problemų.

Daug iniciatyvos sprendžiant psichiatrijos aktualijas rodo aktyvūs psichiatrai per Lietuvos psichiatrų sąjungą, kuri 1992 m. priimta į Pasaulio psichiatrų sąjungą. Yra įsikūrusios biologinė psichiatrų ir psichoterapeutų sąjungos, pripažintos pasaulyje.

Psichinės sveikatos išsaugojimas — vienas svarbiausių uždavinių. Apie tai anksčiau nebuvo kalbama visuomenėje. Būtina sukurti valstybinę psichinės sveikatos apsaugos programą, kad užtikrinti daugelio psichinių sutrikimų, žalingų įpročių profilaktiką.

Ilgametis dvasinis teroras nepaėjo be pasekmių. Žmogus po ilgametės demagogijos, hipnotizuotas įvairiomis priemonėmis apie nuolatinius socialinės visuomenės laimėjimus, visiškame pasyvume tikėjo komunizmo pergale, buvo tarsi užprogramuotas robotas. Atsidūręs dabartinėse permainose, reikalaujančiose daug aktyvumo, pasijuto tarsi nukirstomis rankomis. Kiek skriaudos padaryta kiekvienam žmogui, kiek sudarytų gyvenimų. Visa tai, žinoma, atsiliepė žmogaus psichikai.

Psichiatrijos pagalbos vystymuisi respublikoje būtina skirti pirmenybę, finansavimą iš Respublikos biudžeto, būtina sukurti ir įgyvendinti psichinės sveikatos apsaugos programą.

ŠVEICARŲ DOVANA
LIGONINEI

Vilniaus universitetinei Santariškių ligoninei iškilmingai perduota Šveicarijos Rotary klubo dovana — moderni biocheminio kraujo tyrimo aparatūra. Apie pusę milijono litų kainuojančią ligoninė

City Center GT-International

PLB IR LIETUVOS KULTŪROS MINISTERIJOS PAVEDIMU OFICIALI KELIONIŲ AGENTŪRA TVARKYTI IR KOORDINUOTI KELIONES Į 1994 DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE.

KAINOS Į DAINŲ ŠVENTĘ IŠ SEKANČIŲ MIESTŲ

ATLANTA	\$990.00	BOSTON	\$890.00	CHICAGO	\$950.00
DALLAS	\$1050.00	HOUSTON	\$1050.00	LOS ANGELES	\$1150.00
MIAMI	\$995.00	NEW YORK	\$890.00	WASHINGTON, D.C.	\$890.00

RIBOTAS SKAČIUS VIETŲ IŠ VISŲ MIESTŲ: birželio 30, liepos 2, liepos 3, liepos 5.

GRĮŽIMAS: liepos 17, liepos 19, liepos 20, liepos 22, liepos 24, ar jūsų pasirinkta data.

EKSKURSIJOS SU PILNU APTARNAVIMU... Apžiūrėkite visas tris Pabaltijo respublikas su „Draugo“ keltine... National Geographic Society maršrutu, pasirinkite iš mūsų populiarių 7, 10 ir 14 dienų maršrutų Lietuvoje.

TURISTINIS PATARNAVIMAS:

- Automobilių nuomavimas
- Viešbučių užsakymas įvairiuose Lietuvos miestuose
- Pasitikimas aerouoste
- Tarp miestinių pervažinavimai

IR VISA TAI ĮŠIMTINAI SAVOMIS, MŪSŲ FIRMOS TARNAUTOJŲ, PASLAUGOMIS

Mūsų Vilniaus raštinė — jūsų paslaugoms!

KELIONĖS IŠ LIETUVOS: rašome savo raštinėje Vilniuje kompiuterine sistema bilietus į visus pasaulio kraštus. Bilietų apmokėjimas gali būti Lietuvoje arba Amerikoje — kaina nesiskiria. Rašome LUFTHANSA, SAS, FINNAIR bilietus ir netrukus galėsime pasiūlyti bilietus amerikietiškomis aviakompanijomis.

Mūsų personalas Vilniuje greitai sutvarko tranzitines Vokietijos vizas keliautojams ir padeda pasirošti Amerikos vizos dokumentų pridavimui, organizuoja ekskursijas į Ameriką bei Meksiką, konsultuoja ir rezervuoja viešbučius užsienyje.

PROFESIONALIAI IR TVARKINGAI APTARNAUSIME ABIEJOSE ATLANTO PUSĖSE.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154
TELEFAX (370) 2-223-149

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytjo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur.....(U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur.....(U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

praturtėjo Bazelio, Arlesheimo miesto ir Vilniaus Rotary klubų pastangomis.

LINAS A. SIDRYS, M.D.

Ophthalmolog/Akių Chirurgas
Chicago Ridge Med. Center
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709
Chicago, IL

DALIA E. CEPELE, D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJA
7915 W. 171st
Tinley Park, IL 60477
(708) 614-6871
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliskai) tel. 708-422-8260

KAB. 312-735-4477;

Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. 7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p.
trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p.,
penkt. ir šešt. 9 v.v.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago

(312) 778-6969 arba (312) 489-4441

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR
IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaraais ir savaitgaliais tel.708-834-1120

DR. S. LAL

SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.v. - 12,
ketvd. 12 - 4 v. p.p., penkt. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 585-0348;

Rez. (312) 779-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

• Pirmoji Amerikos valstija, įvedusi federalinius mokesčius cigaretėms, buvo Iowa — 1921 m. balandžio 11 d.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
186 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

Kab. tel. (312) 471-3300

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos

Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120

Tel. (708) 742-0255

Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055

Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

Optometristas (Kalba lietuviškai)

Tikrina akis, pritaiko akinius

2618 W. 71st St.

Tel. (312) 737-5149

Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.

Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.

Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS

CHIRURGIJA IR GYDYMAS

6132 S. Kedzie

Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.

Šešt., pagal susitarimą

Vizitai apmokami Medicare

Kabineto tel. (312) 776-2880

Namų 708-448-5545

Priklauso Holy Cross ir

Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas

Kalbama lietuviškai

6165 S. Archer Ave. (prie Austin)

Valandos pagal susitarimą

Tel. (312) 585-7755

Televizija nepripažįsta nepriklausomybės

Vartant Lietuvos spaudą, ypač liūdną vaizdą daro TV programa. Į tą programą pasižiūrėjus, sunku patikėti, kad jau penkti nepriklausomo gyvenimo metai. Lietuviškos televizijos užgožtos Ostankino (Maskvos) ir Varšuvos programomis. Kaip galima galvoti apie nutautėjusių Vilnijos gyventojų lietuvinimą, jeigu jie jaučiasi kaip Lenkijoje. Po ranka turiu š.m. kovo 25 d. programą: LTV programą pradeda 7.30 — pabaigia — 1.05 (po vidurnakčio); Baltijos 18 — 2.00 (po vidurn.) — iš jų 21.30 — 2.00 yra Lenkijos TV 1 programos retransliacija. TELE 3 7.00 — 24.00; Ostankino TV 5.15 — 0.30 (po vidurn.); Varšuva 7.00 — 2.05. Visas tas valandas susumavus, gaunamas toks vaizdas: lietuvių kalba programoms yra skirta 38.05, lenkiškoms programoms 25.35 val., o rusiškoms 20.15 val.

Taigi matome, kad svetimos kalbomis programoms yra skirta 45.50, o lietuviškoms tik 38.05 val. Lietuviškoje spaudoje skelbiamos tokios programos turėtų būti akibrokštas kiekvienam lietuviui. Bet, deja, taip nėra! Atrodo, kad dar vis nesugebama (ir galbūt net nenorima) satelitinio mentaliteto atsisakyti. Vieni į Maskvą, o kiti į Varšuvą tesidairio.

Kiek pakeitė krašto vaizdą, tie ketveri nepriklausomybės metai? Tik nauji milijonieriai, kaip grybai po lietaus dygsta. O šiaip, duoti kraštui lietuvišką veidą, dar labai sunkiai vyksta. Kas dar blogiau, kad už tas svetimas programas dar mokėti reikia.

„Jei vyriausybė pritartų siūlymui, „Ostankino“ programa būtų matoma trumpiau, nei iki šiol: kasdien nuo 18 val. iki programos pabaigos, arba 45 valandas per savaitę. Tai per metus kainuotų apie 800,000 litų (Draugas 1994.IV.9)“. Kaip matome: tūkstančiai šen ir tūkstančiai ten. Su tūkstančiais visai yra nesiskaitoma. Kam skaitytis, jeigu kiekvienu atveju yra išeivija! Kraštas, kurio ekonomika yra dar ant medinių kojų, su kiekvienu litu, išmokamu į užsienį, turėtų labai skaitytis. Atrodo, kad 800,000 litų nėra labai didelė suma, tačiau tai užtektų, kad apie 100 televizijos darbuotojų galėtų turėti darbus. Šimtas darbuotojų šen ir šimtas darbuotojų ten

— tai šimtu bedarbių eilės mažėja.

Vyriausybė neturi užtenkamai lėšų treptiniams butus pastatyti, bet jas suranda Rusijos televizijai apmokėti. „Lietuvos vyriausybė prašoma apmokėti Ostankino TV laidas. Dėl Ostankino TV kanalo nutarta siūlyti Lietuvos vyriausybei apmokėti kasdien maždaug 6 val. transliaciją. Lietuvos valstybinei TV pavesta sudaryti sutartį su Ostankino televizija. Tuo pačiu išpareigojama transliuoti ir „Majak“ radijo stotį. Lietuvos mokesčių mokėtojams tai kainuos 1 milijoną litų“. Kaip versliui sunku nuo karvės, taip ir Lietuvai sunku nuo Maskvos pasitraukti. Atrodytų todėl, kad daugeliui rusų kalba yra labiau įprasta negu lietuvių. Partijos pareigūnai ir buvę aukštesnieji tarnautojai, kurie su įvairiais „patarėjais“ santykius turėjo, prie rusų kalbos yra labai įpratę. Bet laikas jau būtų ir nuo jos atsprasti!

Dabartiniais tempais einant, praeis gana daug dešimtmečių, kol lietuvių kalba bus visiškai išpilielinusi, nes prie dabartinių sąlygų labai daug svetimų kalbų neranda jokio reikalo lietuvių kalbos mokytis. Yra net karininkų ir policininkų, kurie lietuviškai nemoka ir net pastangų nerodo, kad pramoktų. Yra sudaromas net specialus kariuomenės dalinys tiems, kurie lietuviškai nemoka. Ne tik toks dalinys sudaromas, bet jam bus pavesta saugoti pačią opiausią Lietuvos teritorijoje vietą: būtent Ignalinos atominę jėgainę. Iš to matyti, kokie dabar žmonės Lietuvos saugumui vadovauja. Visa tai žinant, ramiai miegoti negalėčiau.

Labai dažnai ne tik mes, bet ir Lietuvos pareigūnai didžiujasi, kad Lietuvoje yra didelė mažumoms tolerancija. Manychiau, kad ta mūsų istorinė tolerancija ir buvo pagrindinė priežastis, kuri pražūdė buvusią Lietuvos didvalstybę. Už tai ir patys lietuviai savoje valstybėje nutautėjo ir išnyko. Ne tik tuomet išnyko, bet net dabar dar reikia dėl savo sostinės budėti, nes į ją ne tik lenkai, bet net ir gudai kėsina. Tolerancija yra reikalinga, bet kuomet Rytų Lietuvoje lietuviški ženklai yra nuplėšomi, tai tolerancija turi pasibaigt.

Juozas Žygas

LIETUVA, KUR EINI?

Lietuvių tautai pavojus
išnykti

IGNAS MEDZIUKAS

„Lietuva sunkiai serga doriškai, morališkai, šeimų nepastovumu, per mažu gimstamumu, sunkiu vertybių supainiojimu, nenoru aukotis dvasinėms vertybėms. Bažnyčiose per mažai matyti studentijos ir jaunosios pokario kartos inteligentų. Kasmet Lietuvoje padaroma 50 tūkstančių abortų. Lietuva per II pasaulinį karą ir pokario dešimtmetį neteko apie trečdalis savo gyventojų: žuvusiais, ištremtais, įkalintais, pasitraukusiais į Vakarus, repatriavusiais į Vokietiją, Lenkiją ir kitur“. Šios mintys yra pareikštos laiške, kurį iš Lietuvos į JAV atsiuntė savo draugui buvęs Sibiro tremtinys, miręs prieš keletą mėnesių Vilniuje.

Lietuvos laikraščių kronika skelbia, kad praėjusiais metais krašte buvo įvykdyta daugiau kaip 60,000 nusikaltimų, jų tarpe 400 žmogžudysčių. Nuostabu, kad 53% nusikaltusių buvo darbingo amžiaus žmonės. Buginantis reiškiny, kad paskutiniuoju metu Lietuvoje daugiau gyventojų miršta negu gimsta. Tai ženklas, kad tauta mažėja. Taigi šiuo reikalu reikia rimtai susirūpinti ir susiminti rankomis. Lietuvos vyriausybė į tokią demografinę statistiką turėtų atkreipti dėmesį ir surasti priemones, kad tauta tokios tragedijos išvengtų.

Toleruojama valdininkų
korupcija

Reikia stebėtis, kad Lietuvos prezidentas A. Brazauskas

nepasirašė seime priimto įstatymo projekto dėl Pareigūnų ir tarnautojų turto ir pajamų deklaravimo laikinio įstatymo. Šis projektas vėl buvo įtrauktas į seimo darbų tvarką ir sausio 20 d. buvo pakartotinai balsuota. Deja, ši kartą nebuvo surinkta reikalingo balsų skaičiaus. Už įstatymą pasisakė 53 atstovai: Tėvynės santara, LSDP, Lenkų sąjunga ir kiti. Reikėjo surinkti mažiausiai 71 balsą „už“. Prieš balsavo 13 (LDDP ir K. Bobelis), kiti 34 (visi LDDP) susilaikė. Labai gaila, kad kova su korupcija atidėta tolimesniai laikui. O pavyzdį tautai turėtų rodyti viršinės: prezidentas, vyriausybė, seimas. Negi ir čia norima taikyti seną lotynų priežodį „Quid licet Iovi, non licet bovi“ (Kas leidžiama Jupiteriui, neleidžiama jaučiui).

Valdininkų godumas

Prof. K. Antanavičius, Lietuvos respublikos seimo narys, nesenai lankydamasis Kanadoje, kalbėdamas ir rašydamas apie 1994 m. biudžetą, sakė, kad tas biudžetas padidintas 2,4 karto, o išlaidos valstybės valdymui didėja daugiau kaip keturis kartus; išlaidos pačiam seimui — net penkis kartus. Vadinasi, pirmiausia apsirūpino biurokratai. Tuo tarpu gyvenamųjų namų statybai, socialinei šalpai, švietimui daugiau lėšų nebuvo imama skirti. Atstovas klausia: „Ar nenusikaltimas imti pajamų mokesčius iš tų piliečių, kurie gauna vos 0,8 minimalaus gyvenimo lygio, kuris yra tik 44

Prof. Vyt. Landsbergis, lankydamasis Filadelfijoje, apžiūrojo JAV Laisvės Varpą.

litai, imti mokesčius iš I ir II grupės invalidų, turinčių daugiau kaip vieną MGL pajamų ir atimti dalį pajamų iš dirbančių pensininkų, imti mokesčius iš tų vargšų ir pasiskirti didžiulius atlyginimus sau arba atiduoti vis didėjančią godumą rodantiems valdininkams („Tėviškos žiburių“ Nr. 7).

Seimo atstovams nauji
užsieniniai automobiliai

„Respublika“ (1994.I.20) rašo, kad dauguma seimo narių dar šiais metais važinės naujais automobiliais, už kuriuos bus sumokėta iš seimo „nepaprastoms išlaidoms“ skirtos pozicijos. Tiesiog sunku suprasti, kai krašte gyvenimo lygis taip žemai kritęs, netgi daug žemesnis negu latvių ir estų, kai tokius mažus atlyginimus gauna mokytojai, aukštųjų mokyklų dėstytojai, gydytojai, bibliotekų tarnautojai, žmonių išrinkti atstovai, kurie žadėjo rūpintis krašto gerove, taip pat naudoti išdo lėšas, krašto išteklius, sumažinti valdymo aparatą, panaikinti bet kokio rango valdininkų privilegijas, dabar, kaip matome, pirmiausia skuba įvairiais patogumais apsirūpinti save. Kaip spaudoje rašoma, jiems netinka dabar turimi piliečių išlaikomi automobiliai, nes yra per prasti, neatitinka aukštų ir garbingų pareigų asmenims.

Prisimenant prieškarinės Lietuvos seimų atstovus, žinome, kad jie valstybės išdo pirktų automobilių neturėjo. Juk tai kiekvieno žmogaus asmeniškas reikalas. Taip pat žinome, kad be valdiškų automobilių apsieina kitu, už Lietuvą turtingesnių, kraštų (Anglijos, Danijos) parlamentariai, tai ką kalbėti apie nualintą kraštą kaip Lietuvą, kuri kelias iš sovietinių griuvėsių. Kai tūkstančiai gyvena skurde, vos galėdami prasimaitinti, išrinktieji pasistengė pirmiausia save aprūpinti. Tai yra tiesiog pasityčiojimas iš sunkiai besiverčiančių tautiečių, iš ligonių, kurie nepajėgia apsirūpinti vaistais.

Vis dar yra ką plėsti

„Atgimimo“ (1994.2.16) rašoma: „Štai ponas prezidentas ir ponas premjeras jau pašėlusiai brangiais automobiliais apsirūpino. Be to, respublikinės prokuratūros valdininkai be prabangių naujų prancūziškų „Peugeot“ normaliai dirbti negali, o prezidentui būtina milijonus kainuojanti vila ant Urbo kalno Nidoje... Iš tiesų,

Tikėjimas rinkimų galia

Danutė Bindokienė

Šiandien knieti kalbėti apie rinkimus ir balsavimus, nes pastaruoju metu šios sąvokos nuolat aidai ir lietuvių visuomenėje, ir pasaulyje. Aišku, savi reikalai labiau „prie širdies“, nors jie nepalyginamai paprastesni: savo esme pasaulio nesudrebina, didelių permainų neatneša.

Jeigu kas vos pabudo iš „žemos miego“, ar grįžo iš atostogų negyvenamoje vietoje, tai, be abejo, negirdėjo, kad praejusį ir ateinantį savaitgalį didesniuose lietuvių telkiniuose JAV-se vyks balsavimai už kandidatų ir XIV lietuvių bendruomenės tarybą. Kai po lietuviškų Mišių Marquette Parko Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje sekmadienį, gegužės 1 d., nuskubėjome į Seklyčią, kurioje buvo įsikūrusi šios apylinkės rinkimų būstinė, tikėjome rasti balsuotojų eiles bent dviejų blokų ilgio. Deja, radome vos būrelį tautiečių, besimalančių apie porą stalų ir beklaušinėjančių vienas kito: kur čia reikia balsuoti... Moterys, sėdėjusios už stalų, net šviesų neužsižibino, gal kad „paslaptį“ taip greitai nepaaiškėtų ir balsuotojų kantrybę užgrūdintų.

Žinoma, tai tik darbo pradžia, tai tik viena būstinė vienoje apylinkėje. Tikime, kad visoje Amerikoje praejusį sekmadienį ir kitą savaitgalį rinkimų tvarka buvo ir bus kuop pavyzdžiausia, o rezultatai ir balsuotojų entuziazmas pateisins visas mūsų viltis. Iš tikrųjų balsavimo patalpos ir balsuotojų aptarnavimas visai nesvarbus. Galėtume net spalvotus akmenėlius iš vienos dėžutės į kitą dėlioti, kad tik išrinktume tinkamiausius kandidatus. Kaip jau minėta ir raginta daug kartų: tenelieka nei vieno lietuvi, nebalsavusio šiuose LB rinkimuose.

Aplamai į rinkimus žmonės linkę žiūrėti dvejojamai. Vieni — nepamainomi optimistai — visuomet tiki, kad naujai išrink-

tieji kažkokiu stebuklingu būdu panaikins visas buvusias neigiamas, išlygins nesklaidumus, pagerins padėtį. Žodžiu, prašvis nauja, viltinga diena. Pesimistai tuo tarpu tvirtina, kad pasikeis tik valdžios ar vadovybės narių pavardės, o viskas pasiliks, kaip buvo iki tol.

Tikrovė, be abejo, yra ir viena, ir kitų pusėje. Bet koks didesnis ir svarbesnis pasikeitimas neįvyksta staigiai, bet ateina lėtu žingsniu. Tik naivuoliai gali tikėti priešrinkiminiais šūkiiais, kurie visiems viską žada, bet po rinkimų pažadus pamiršta. O tų naivuolių vis dėlto pasaulyje netrūksta.

Praėjusią savaitę rinkimai, vykę Pietų Afrikoje, akivaizdžiai parodė gyventojų pasitikėjimą kandidatų pažadais: kai tik į valdžią ateis „savi žmonės“, išnyks neturtas, darbų trūkumas, visi galės siekti mokslo, visiems bus prieinama sveikatos priežiūra, visi gyvens laisvai ir turtingai. Kelis šimtus metų nusiėtusi nelygybė bus panaikinta, lyg magiška lazdele pamojus. Ir gaila to aklo pasitikėjimo, gaila žmonių, kurie pirmą kartą savo gyvenime atidavė balsą rinkimuose, tikėdami ir pasitikėdami. Tiesa, tuose rinkimuose buvo žengtas žingsnis į pasikeitimus, į demokratiją, tačiau kelionė dar ilga ir sunki.

Nors mūsų tėvynė nuo Pietų Afrikos toli, bet rinkimų atžvilgiu šie du kraštai gerokai vienas prie kito priartėjo. Ir Lietuvoje prieš rinkimus spinėjo tikėjimas, pasitikėjimas. Lietuvos žmonės taip pat balsavo už geresnį rytojų, už kandidatų pažadus. Netrukus po rinkimų tikrovė kyštelėjo galvą iš maišo ir pasirodė ne visai tokia, kokios balsuotojai norėjo.

Ar žmonės bus pasimokę ir kituose rinkimuose atsargiau vertins kandidatų pažadus? Greičiausiai ne, nes labai žmogiška ieškoti kiek galima lengvesnio, greitesnio ir trumpesnio kelio į laimingą rytojų.

• „In God We Trust“ (Mes pasitikime Dievu) motto ant JAV pinigų, pagal Kongreso nutarimą, pradėtas vartoti 1864 m. balandžio 22 d.

• Arkivysk. John McCloskey iš New Yorko arkidieceizijos, 1875 m. balandžio 27 d. paskirtas pirmuoju Amerikos kardinolu.

MINERALAI — TAI NE TIK PAPUOŠALAI

VINCAS KORKUTIS

2

Fluoritas — tai violetinės, mėlynos ir net žalsvos spalvos mineralas, randamas su kvarcu ir lauko špatais Anglijoje, Vokietijoje, Suomijoje, JAV, Rusijoje, Japonijoje. Plačiai vartojamas ne tik juvelyrinėje, bet ir metalurginėje pramonėje, flor vandensilio rūgšties gamybai, keramikoje bei stiklo gaminimams. Jo kietumas tik 4.

Kovo mėnesį gimusiems siūlomas — akvarinas ir turkis. Akvarinai yra ne tik žydros spalvos, bet bespalviai, retkarčiais netgi geltonų ir žalsvų atspalvių. Jų kietumas 7,5 — 8,0. Pavadinimas kilęs iš lotyniško žodžio „aqua marina“ — jūros vanduo. 1901 m. Brazilijoje surastas akvarino kristalas svėrė net 100 kg, buvo 48 cm ilgio ir 41 cm pločio. JAV surastas didžiulis akvarino kristalas turėjo 5 m ilgį, 1,5 m plotį, o svėrė net 16 tonų.

Ginklų palatoje Maskvoje šalia kitų brangakmenių yra saugomas 30 cm dydžio Lietuvos ir Lenkijos karaliaus Stanislovo Augusto skeptras, pagamintas iš vientiso akvarino kristalo. Akvarinų yra randama Indijoje, Kanadoje, Meksikoje, Brazilijoje, Egipte, Rusijoje.

Turkis — tai neskaidrus, melsvai žydras, vaškino blizgesio mineralas, kurio kietumas 5 — 6. Egiptiečiai turki vadino „mafek“, o persai — „firusa“ arba pergalės

akmuo. Pirmiausia turkis pradėtas kasti maždaug 3,000 metų prieš Kristų. Iš jo buvo gaminami šventieji skarbėjai, įvairūs papuošalai ir talismanai. Vėliau juo buvo puošiami sostai, kilmingųjų karių ginklai. Mineralų žinovas Nizami, gyvenęs apie XII a., rašė: „Turkio žydrumas neša namams laimę...“ Apie šį mineralą rašė ir Plinijus Vyresnysis. Turkio nemažai surandama Irane, Turkijoje, Egipte, Meksikoje, JAV ir Vidurinės Azijos kraštuose.

Balandžio mėnesį gimusiems siūlomas — deimantas, perlas, kalnų kristalas. Deimantas — pats kiečiausias iš visų žinomų mineralų. Jis atsparus rūgštims ir šarmams. Dažniausiai bespalvis ir žėri visomis vaivorykštės spalvomis. Jis plačiai vartojamas ne tik juvelyriniams dirbiniams, bet ir mokslo, medicinos bei technikos reikalmams. Pačiais seniausiais laikais deimantai buvo rasti Indijoje. Pats žymiausias iš jų — 280 karatų — buvo „Didysis Mogolas“, kuris nešliuotas svėrė 319,5 karato. Indų padavimuose rašoma, kad „dievų akmenis“ saugo milžiniški drakonai ir jų radimvietės Indijoje buvo laikomos didžiausioje paslapyje.

X a. deimantai buvo surasti Borneo saloje, o 1695 m. Brazilijos upių pakrantėse. Ir tik 1869 m. Pietų Afrikoje Oranžinės upės pakrantėje vaikas, žaisdamas su įvairiaspalviu gargždu, tarp agatų apvalainukų surado skaidriai žėrintį akmenėlį. Tėvas tą gražų akmenėlį nunešė geologui Aterstonui, kuris nustatė, kad tai deimantas. Jis svėrė 21, 25 karato ir buvo įvertintas net 500 svarų sterlingų. Prasidėjo Afrikos deimantų karštligė, tačiau antras deimantas buvo surastas piemens po 10 mėnesių. Deimantas svėrė 83,5 karato. Piemuo deimantą pardavė už 500 avių, 10 jaučių ir vieną arkli. Tuo tarpu dirklvis šį deimantą pardavė už 11,200

svarų sterlingų. 1905 m. buvo surastas, iki šiol žinomas pats didžiausias, deimantas, pavadintas „Kulinanu“. Jis buvo maždaug 12 cm dydžio ir svėrė 3106.75 karato. Iš šio deimanto buvo padaryti keturi briliantai: „Afrikos žvaigždė“ — 530,2 karato, „Antroji Afrikos žvaigždė“ — 317,4 karato, „Trečioji Afrikos žvaigždė“ — 94,45 karato, „Ketvirtoji Afrikos žvaigždė“ — 63,65 karato. 1934 m. netoli šių radinių buvo atrastas stambus 726 karatų deimantas, pavadintas „Džonkeriu“. Iš jo buvo pagaminta net 12 įvairių dydžių brangakmenių.

Rusijoje pirmas deimantas buvo surastas 1829 m. šiaurės Urale, aukso plovykloje, tačiau kimberlitiniai klodai buvo aptikti Jakutijoje 1955 m.

Vienas gražiausių indiškosios kilmės deimantų yra 200 karatų sveriantis „Orlovas“. Jis puošia Rusijos carų valdžios ženklą — skeptrą. Šis skaidriai žydras, trijų centimetrų dydžio, brangakmenis, nušlifotas senoviškoju indiškoju būdu, iki 1772 m. priklausė Persijos šachui ir buvo vadinamas „Šviesos jūra“. Tačiau neaiškiais aplinkybėmis jis atsirado Amsterdamo pirklio rankose, jį nupirko grafas Orlovas ir, sugrįžęs į Rusiją, šį brangakmenį padovanojo Jekaterinai II.

Deimantas „Šachas“ buvo surastas 1591 m. Indijoje. Pirmas šeimininkas šachas Burchan Nizamas — jo vardas išgraviruotas akmenyje. Antroji data — 1651 m. su Džachano vardu. 1739 m. briliantas pateko Persijos šachui Nadirui. Trečioji data 1824 m. su Persijos šacho Fatch Ali vardu. Tačiau 1829 m., kai Teherane buvo nužudytas Rusijos pasiuntinys rašytojas A. Gribojedovas, tuomet Persijos šachas, norėdamas sušvelninti padėtį, nusiuntė į Rusiją princa Chozref Mirzą su dova — „Šacho“ deimantu, kuris turį 88 karatus. 1702 m. Indijoje buvo surastas 430 karatų ir tobulai

nušlifluotas „Regentas“. Jis buvo parduotas Prancūzijos karaliui. Ilgą laiką nebuvo žinoma, kur jis dingio iš karaliaus lobyno ir tik vėliau iš vokiečių pirklio jį nupirko imperatorius Napoleonas I ir juo papuošė savo kardo rankeną. Kautynėse imperatoriaus kardą pametė, ir vėl jis atiteko prūsams. Po Antrojoje pasaulinio karo deimantas su kardu grįžo į Prancūziją ir yra Paryžiuje.

Pietų Afrikoje kasami deimantai yra nuo 600 iki 1000 m. gylėje ir sutinkami kimberlitinuose kūnuose, kurie susidarė maždaug prieš 100 milijonų metų, senųjų platformų srityse.

Tik 1954 m. JAV mokslininkams pavyko išauginti sintetinius deimantus, kurių fizinės savybės buvo panašios į natūralius. Deimantai reikalingi sudėtingų prietaisų gamybai, metalo pjovimo, tekinimo ir gręžimo staklių gamybai, ne tik juvelyriniams dirbinims.

Perlas tai ypatingomis sąlygomis moliuskų geldelėse susikristalizavusios karbonatinės konkretijos, esančios įvairaus dydžio, labai retai pasiekiančios 1,5 cm. Perlo pavadinimas kilo iš prancūziško žodžio „perle“. Moliuskas, patekęs į geldelės vidų smilteles iš jūros vandens „izoliuoja“ ir sudaro perlamutrinę medžiagą. Perlu būna ne tik baltų, bet žydrų, rusvų arba pilkų. Labiausiai vertinami baltieji ir žydieji.

Daugel amžių gražiausius perlus pasaulinei juvelyrinei rinkai tiekia Japonija, Indija, Sri Lanka, Australija, JAV ir Malajų archipelagas. Jau nuo XIII a. kinai perlus moliuskuose auginę specialiuose baseinuose.

(Bus daugiau)

Susipažinkime

Danguolė Varnienė su vyru Algiu, sūnum Valdu ir dukrele Darija.

IŠEIVIJOS JAUNESNIOJI KARTA – LIETUVYBĖS TĖSTINUMAS

Mūsų, visų užsienio lietuvių noras yra palikti sukurtus telkinius tvirtomis ateities lietuviškoms tvirtovėms. Tą mūsų norą patvirtina ir laisvosios Lietuvos tautiečiai, kurie skatina testinumą gaivalingos lietuvių veiklos užsieniuose.

Užsienio lietuviai, o ypač Amerikoje, yra viešasis pasaulio forumas, kuris kiekvienu atveju praeityje kalbėjo pavergtos tautos vardu ir padėjo Lietuvai atgauti nepriklausomybę. Lietuvių prasmės sąvoka, politinis ir ekonominis pagalbos testinumas yra pagrindinis veiksnys čionykščiu lietuvių gyvenime.

Mūsų tikslas yra paskatinti vidurinę ir jaunąją lietuvių kartą pasiruošti išeivijos darbo perėmimui.

Tų tikslų siekiant ir ateities užsibrėžtų programų vykdymui buvo malonu pakalbėti su Los Angeles lietuvių „Spindulio“ dainų ir šokių vadove Danguole Razutyte-Varniene.

Ta proga D. Varnienė pasakoja apie save:

„Gimiau Vokietijoje, užaugau Los Angeles mieste, baigiau mokslus UCLA ir pasirinkau mokytojos profesiją. Dirbu per 25 metus Los Angeles mokykloje su amerikiečiais, meksikiečiais, juodukais, lietuviukais. Man šis darbas natūralus, mielas, priprastas, visad įdomus, niekuomet netrūksta naujų iššūkių. Visuomet dirbau artimai su mama, mokytoja. Ona Razutienė: pirma pati buvau ansamblio narė, paskui tartininkė, vadovė. Jai mirus 1987 m., perėmiau ansamblio vadovavimą. Nebuvo lengva, bet džiaugiuos kad ištesėjau vesti šį ansamblį iki š.m. 45 metų jubiliejaus.

Los Angeles LB jaunimo ansamblis „Spindulys“ skiriasi nuo kitų išeivijos grupių tuo, kad esame dainuojantis ir šokantis ansamblis. Priimame nuo pat jauniausių, kurie pirmuosius žingsnius šoka Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje, iki jaunimo jau išėjusio į profesiją. Mes surandame vietą kiekvienam, kuris nori prisijungti prie lietuvių. Neišskiriam „nemokančių“ šokti ar dainuoti. Su noru ir viltim tuoj atsiranda talentai. Mūsų tikslas yra išlaikyti lietuvišką tautinį šokį, dainą ir žodį svetimuose kraštuose. Kasmet pasirodom savo tradiciniuose vakaruose – jaunimo šventėje, blynų baliuje, kitų organizacijų renginiuose, programose. Esam kviečiami į San Diego, Phoenix, Las Vegas, San Francisco. Nors esame toli nuo didesnių liet. telkinių, visuomet atsiranda narių tarpe didelis entuziazmas važiuoti į Dainų ir šokių šventes. IX Taut. šokių šventėje Čikagoje mūsų buvo per 120 šokėjų.

O dabar, yra proga važiuoti į Lietuvą – į Dainų šventę, prisi-

jungti prie šokių dienos Vilniuje. Važiuoja 30 šokėjų iš mūsų ansamblio. Laikai yra žymiai pasikeitę ir nelengva sudaryti vieneta, kuris gali savo lėšomis apsiimti tokią kelionę, vis dėlto, atsirado norinčių Lietuvą pamatyti ir kartu šokti, tad džiaugiamės, sudarę grupę“.

Dabar prašau pasisakyti apie šio ansamblio įkūrėją ir vykdytoją mokytoją Oną Razutienę ir ruošiamą, išleisti knygą.

„Onos Razutienės laidotuvis, kilo mintis išleisti knygą apie jos ir „Spindulio“ veiklą bei jos milžinišką įtaką mūsų telkinio gyvenime, ypač jaunimo tarpe. Visuomenė su dideliu entuziazmu šį projektą priėmė, bet buvo kliūčių – darbas vis užsitiesė, negalėjom baigti. Dabar visos kliūtys praeityje ir džiaugiuosi galėdama pranešti, kad knygą

bus pristatoma visuomenei š.m. birželio 4 d., švenčiant LB „Spindulio“ 45 metų jubiliejų.

Knygą redaguoja Valerija Baltušienė, buvusi „Lietuviai Amerikos Vakaruose, laikraščio ir „Lietuvių dienų“ žurnalo redaktorė. Techninį knygos paruošimą atlieka kompiuterių specialistas Leonas Vaitaitis, viršelį piešia ir estetiškai knygos išvaizdą rūpinasi dail. Rasa Matulaitytė. Knygą leidžia „Spindulio“ Onos Razutienės knygai leisti komitetas. Šios knygos tikslas – palikti vaizdą ateinančioms kartoms ir lietuviams, gyvenusiems už geležinės uždangos, kaip vargingose sąlygose kūrėsi, vėliau augo mokyklos, išeivijos visuomenė ir politinė veikla padėti okupuotai Lietuvai. Svarbu parodyti, kaip vieno asmens (šiuo atveju Onos Razutienės) nepaprastu pasiaukojimu galima išauginti jaunimą lietuviams patriotais.

Šios knygos finansavimas buvo nelengvas darbas. Ruošėm įvairius parengimus, kreipėmės į nuolatinis „Spindulio“ rėmėjus bei Onos Razutienės prieštalius. Dar laukiame paramos iš Lietuvos fondo ir būtų gražu dar sulaukti iš kitų geradarių paramos. Onos Razutienės pradėto darbo dėka „Spindulys“ didžiuojasi esąs susipratęs, gerai lietuviškai kalbantis ir dainuojantis vienetas. Didžiuojusi ir aš, kad turėjau tokią nuostabią motiną!“

Paskutinis klausimas yra apie naują „Spindulio“ idėją – leidžiamą jaunimo video juostą, pavadintą „Mes dainuojame“. Prašome painformuoti mūsų visuomenę apie šio video lietuvių jaunimui reikalingumą.

„Žadam taip pat per Jaunimo šventę birželio 5 d. pristatyti „Mes dainuojame“ video juostą, sukurtą specialiai mūsų išeivijos jaunom šeimom, auginančiom vaikams.

Kai mano pačios vaikai buvo mažuliukai, susidomėjau šia mintimi, nes pastebėjau, kad nebuvo tinkamos medžiagos video-televizijos programų lietuvių kalba. Nebuvo nei tokio lygio, nei formos, prie kurios vaikai pripratę televizijoje žiūrėti anglų kalba. Turėjau svajonę, kad kaip nors reikia surasti tokią priemonę. Atrodo, kad septynerius metus „kūriau“ tą pasaką savo mintyse, kuri dabar išsipildys tikrovėje „Mes dainuojame“ vaizdajuosė.

Beruošiant Blynų puotas, Jaunimo šventės programas, kasdien artimai dirbdama su vaikais, jau tada kūrėiu pasaką, į kurią įpintas „gyvas“ pasirodymas, kuriame lietuviškai dainuoja medžiai ir grybai, šoka ramunėlės ir rūtos, čiulba paukšteliai mūsų kalba. Deja, nebuvo galimybių, nei finansų to darbo atlikti iki šiolei. Mano brolis Aloyzas Razutis, režisierius ir profesionalus kinematografas, laimėjęs festivalių premijas tarptautinėje plotmėje, dabar atvyko į Los Angeles ir sutiko šį darbą apsiimti. Viktoras Ralys – kompozitorius, muzikas, Šv. Kazimiero parapijos choro vadovas ir „Spindulio“ muzikos vadovas, taip pat sutiko įsijungti į šį projektą. Žinojau, kad tokia proga nepakartotina. Tad 1993 m. rudenį pradėjom sukurti vaizdus, o dabar jau baigiam rekorduoti dainas, garsus. Jų suderinimas ir techniškas apipavidalinimas vyksta man berašant šiuos žodžius. Reklama pradėta. Prašom užsakyti iš anksto. Jau 7 min. pavyzdinė juosta liet. jaunų šeimų atstovų rankose. Visi gali net skaityti reklamą „Drauge“, kuri pasirodys kas savaitę.

Cia yra mano didžiausia dovana lietuviškai visuomenei, išaugusi iš mano mamos įtakos, mano gyvenimo ir mokytojavių vaisiai, kad vaikučiai, gyvendami bet kur pasaulyje ir jų tėveliai (ypač mišrios šeimos), kurie nori patirti lietuviškos kultūros bruožus – vaikui suprantamu lygiu, galėtų pasidžiaugti, pasimokyti ir kartu pasilinksinti su šia vaizdajuoste“.

Baigdamas pokalbį, jaučiu pareigą padėkoti Danguolei Varnienei už jos puikų darbą ir pastangas auklėjant jaunimą. Reikėtų, kad Amerikos lietuvių dieji fondai prisidėtų prie šio darbo savo lėšomis ir pratęstų lietuvių išlaikymą Amerikoje.

Dainos, šokiai, jauni veidai, gražios šypsenos ir tautiniai rūbai duoda viltį ir ateityje tęsti lietuvišką kultūrą.

Vytautas Šeštokas

DAR DIDESNĖ KNYGA

Iki šiol Lietuvos rekordų knygoje aprašyta didžiausia knyga Lietuvoje – 50x79 cm (20.5 x 31 colių) dydžio atlasas, išleistas Leipcege. Nuo šiol agentūra „Factum“ prie Lietuvos kultūros fondo į Lietuvos rekordų knygą įtrauks Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekos saugyklose aptiktą dar didesnę knygą. Tai – 99x68.5x2.5 cm (40 x 30 x 1 colių) dydžio John James Audubon knyga „Amerikos paukščiai“. Ji yra viena iš 500 numeruotų antrojo leidimo kopijų, išleistų Leipcege (Vokietija) 1972 metais. Knyga įrta japonišku stiliumi – medinis viršelis, lapai sudugnuoti tampria juoste. Šioje knygoje – 50 puslapių, 20 spalvotų iliustracijų. Originalas – 1827-1838 m. autoriaus lėšomis išleista knyga saugoma Meiningeno (Vokietija) valstybiniame muziejuje, o minėta jos kopija – Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekos retų spaudinių skyriuje.

Making a big world smaller.

What difference does it make that Lufthansa flies to more international destinations than any other single airline? Or that every 40 seconds a Lufthansa plane takes off or lands in one of 180 cities around the world? The point is that over the years every experience with every traveler, from every corner of the world, has helped us understand you. We've come to know cultures and customs from around the globe. All the better to help you feel at home everywhere, on the ground, and in the air. Even in many cities we don't fly to, you'll find a Lufthansa office ready to serve your needs. Experience that's worldwide and worldwide. It's a difference that's helped us make friends with a world full of travelers. And that can make this big world feel very small indeed.

Lufthansa

For reservations or information call 1-800-645-3880 or see your Travel Agent. Lufthansa is a participant in the mileage programs of United, Delta and USAir.

A passion for perfection.®

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED

Washington, D.C., „landscaping“ kompanija ieško darbininko. Pradžiai alga \$6 į val. Skambinti Aleksui Škirpai, tel 202-244-2373

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS. ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

NAMŲ REMONTAI
Užkalam, „siding“, remontuojame: stogus, langus, duris „porches“, rūsius; dedame keramikines plyteles, atliekame įvairius mūrįmo darbus.
Kreipkitės: tel. 312-489-1478

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJIMUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

VILEIŠIAI

TRIŲ BROLIŲ DARBAI TAUTAI
Autorius **Antanas Kučys**

Inž. Petro, adv. Jono ir gyd. Antano Vileišių biografijos, susijusios su svarbiausiais mūsų tautos ir Lietuvos valstybės įvykiais. Petras — žymiausias kovotojas už lietuviško rašto laisvę ir pirmojo lietuviško dienraščio steigėjas, Jonas — Nepriklausomybės akto signataras, pirmųjų Lietuvos vyriausybės narys, pirmasis Lietuvos atstovas Vašingtone; Antanas — vienas žymiausių ano meto Vilniaus lietuvių visuomenininkų bei kultūrininkų. Visų trijų brolių darbai — tai reikšminga atgimusių lietuvių tautos istorijos dalis.

Knyga yra 624 puslapių, iliustruota istorinėmis nuotraukomis ir įrta kietais viršeliais. Išleido Devenų kultūrinis fondas. Gaunama „Draugo“ administracijoje. Kaina 27 dol. Užsakant paštu dar pridėdama: JAV-bėse 3.50 dol., į Kanadą — 4.00 dol., į visus kitus kraštus — 4.50 dol. Illinois valstijos gyventojai sumoka dar 2.36 dol. mokesčių. Užsakymus siųsti: **DRAUGAS**, 4545 W. 63rd Chicago, IL 60629.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuteriūr FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

LIETUVIŲ EGZODO LITERATŪRA

1945-1990

Kazio Bradūno ir Rimvydo Šilbajorio redaguota, dvidešimties autorių parašyta knyga, apžvelgianti visą 45 metų mūsų egzodo literatūros laikotarpį. Veikalas 864 didelio formato puslapių, kuriuos puošia šimtai įvairiausių iliustracijų. Leidėjas — mecenatas yra Lietuvių Fondas, vardinis leidėjas — Lituanistikos Institutas.

Leidinyas gaunamas „Drauge“, 4545 West 63rd Stree, Chicago, IL 60629. Knygos kaina — \$30.00. Užsisakant paštu, persiuntimo išlaidoms pridėdama \$4.00, į Kanadą — \$6.00, į kitus kraštus — \$6.50. Illinois gyventojai visais atvejais dar primoka \$2.63 valstijos mokesčių.

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

A public service of this newspaper

Dr. JUOZAS JAKŠTAS

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ISTORIJA

1918-1940

Vytauto Didžiojo universiteto profesorius paskutinis kūrinys, skirtas nepriklausomos Lietuvos laikotarpiui nušviesti. Skaitytojas ras atsakymus į daugelį klausimų, kuriuos autorius pats išgyveno, patyrė.

Knyga 272 puslapių su gausiomis ir retomis iliustracijomis. Priede: 1922, 1928 ir 1938 metų Lietuvos respublikos konstitucijos, ministrų kabineto sudėtis 1918-1940 metais. Knyga įrta, išleido VYDŪNO fondas Čikagoje, tinka dovanoti kiekvienam lietuviui ir Lietuvoje. Knygos kaina **15.00 dol.** Užsakant paštu, dar pridėdama **2.50 dol.**, į Kanadą **3.00 dol.**, kitus kraštus **3.50 dol.** Illinois valstijos gyventojai dar pridėda **1.31 dol.** mokesčių. Užsakymus siųsti: **DRAUGAS**, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

VYTAUTAS LANDSBERGIS

ATGAVĘ VILTĮ

Lietuvos Aukščiausiosios tarybos pirmininko kalbos, išleistos Kanadoje. Tai labai padrasinančios ir įtikrovę atviromis akimis įžvelgiančios ir miniai pasakytos kalbos. Įžangą parašė PLB pirmininkas Vytautas Bieliauskas, išleido Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, redagavo Ramūnė Sakalaite-Jonaitienė. Leidinys turi 227 psl., gausiai iliustruotas. Šią knygą verta įsigyti ir perskaityti. Leidinys didelio formato. Knygos kaina 10 dol. Illinois gyventojams Tax 0.88 ct. Persiuntimo išlaidos: USA — 2 dol., Kanada — 3 dol.

Užsakymus siųsti:

Draugas
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

LAIŠKAI

MIELI ORGANIZACIJŲ VALDYBOS NARIAI

Kreipiamės į Jus, kviesdami įrašyti Jūsų organizaciją į Draugo fondą.

Draugo fondas, kaip žinote, buvo įsteigtas užtikrinti „Draugo“ dienraščio egzistavimą ir jo ateitį. „Drauge“ spausdinamas Jūsų organizacijos žinios bei veiklos aprašymai. Čikagoje leidžiamą „Draugą“ skaito plačiai išsiskleidę lietuviai Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Europoje, Australijoje ir dabar jis net mieliau laukiamas Lietuvoje.

Tuo pačiu metu, kai Jūsų organizacijos ieško naujų veiklos būdų, taip ir „Draugas“ nori išsilaikyti ir toliau tarnauti savo skaitytojams. Draugo fondo direktoriai nori užtikrinti, kad „Draugo“ redakcijos planai ir užsimojimai galėtų išsipildyti dar daug metų.

Tikimės, kad Jūsų organizacijos valdyba finansiškai parems Draugo fondą ir tuo būdu „Draugą“. Jeigu turite kokių klausimų, prašau kreiptis į Draugo fondo išdininę Bronių Juodelį.

Ramunė Kubiliūtė
Draugo fondo direktorių vardu

BRAIDŽIOJIMAS PO BALAS

PLB valdybos pareiškime dėl „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ I tomo prisipažinama: „...Knygos pradžioje reikėjo išsamiai paaiškinti apie dokumentus...“, reikėjo ją „gerai peržiūrėti prieš spausdinant“, ir t.t.

Mano klausimai: kodėl PLB nekreipė dėmesio į JAV LB Krašto valdybos pirmininko išpėjimą šiuo reikalu (žr. „Drauge“ š.m. balandžio 23 d.)? Kodėl PLB pirmininko įvadas pirmame tome neatitinka leidinio turinio? Tai aiškiai parodo, kad kairioji nežino, ką dešinioji daro...

Šis trėmimų dokumentų leidinys užgavo visuomenės jausmus ir toji visuomenė reikalauja iš PLB valdybos bei jos pirmininko geresnių planavimų, ypač leidžiant leidinius, kurie skirti ne dabarčiai, o ateinančiom kartoms. Toks PLB neapdairumas yra nepateisinamas.

Algis Liepinaitis
Chicago, IL

KODĖL PAREIŠKIMAS ANONIMINIS?

Žinau, kad redaktorė nenori spausdinti laiškų dėl „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ I tomo (taip ji pati rašė), bet norėčiau padaryti vieną pastabą.

PLB valdyba pagaliau prabilo, o to jos pareiškimo visi nekantriai laukėme. Nekalbant jau apie pareiškimo turinį, labai apvylė parašas — „PLB valdyba“ ir daugiau nieko. Kas ta valdyba? Kodėl neišvardintos pavardės? Ką reiškia tos 3 raidės — PLB? Apskritai tai yra anoniminis pareiškimas ir dėl to į jį neverta kreipti dėmesį. O gal „Draugo“ redakcija parašą savo nuožiūra pakeitė?

Kazys V. Baranauskas
Crown Point, IN

Pastaba. Užtikriname šio laiško autorių, kad PLB pareiškime nepakeitėme nei vieno žodžio, o juo labiau po juo pasirašymo. **Redakcija.**

KODĖL NEPASINAUDOJO ŠIA MEDŽIAGA?

Žinau, kad jau buvo daug rašyta apie „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ I tomo išleidimą. Aš jo dar nemačiau, tai negaliu daug komentuoti. Tačiau sutinku su tais kritikais, kurie

teigia, kad redaktoriai turėjo pasikviesti išeivijoje gyvenančius istorikus ir pasinaudoti išeivijoje laikomais dokumentais bei archyvais.

1973 metais, konsulės J. Daužvardienės iniciatyva, Balzeko Lietuvių kultūros muziejus įsigijo ką tik mirusio Jono Rimašausko archyvą. Rimašauskas buvo sukaupęs krūvas medžiagos apie Lietuvos genocidą, įskaitant šimtus foto negatyvų, įvairių dokumentų ir milžinišką kartoteką su tūkstančiais pavardžių bei duomenų apie nukankintus ir ištremtus lietuvius. Ta visa medžiaga šiuo metu saugoma Balzeko muziejaus rankraščių skyriuje. Tikriausiai ir kiti archyvai bei privatus žmonės išeivijoje turi nemažai panašios medžiagos. Tačiau neatsimenu, kad kas nors būtų jos prašęs.

Valentinas Ramonis
Lemont, IL

GAL KAS PAAIŠKINS

Paskaičiau „Drauge“, kad estados dainininkas St. Povilaitis buvo apdovanotas premija už „lietuvų nacijos formavimą“. Ką tai reiškia? Gal kas nors galėtų paaiškinti. Nejaugi jis suformavo lietuvių tautą („naciją“)? Kiek žinau iš istorijos lietuvių tauta gyvuoja šimtmečius, kartais gal ir buvo kiek amirusi. Kad sol. St. Povilaitis būtų suformavęs lietuvių tautą („naciją“), tai man naujiena! **Danutė Stankaitytė**
Oak Lawn, IL

LIETUVIŲ KAPAI VOKIETIJOJE

Vytauto Volerto straipsnyje „Grazi, žiauri vasara“ („Draugas“, 1994/03/24) užsimenama apie mirusius bei žuvusius tautiečius, kurių kaulai vakarinėje Europoje ilsisi žinomuose ir nežinomuose kapuose.

1980 m. Nuernbergo „Suedfriedhof“ kapinėse (Lassmann Strasse) užtikau bendrą kapą (Sammelgrab Nr. 93), pažymėtą kartiniais cemento stulpeliais. Tame kape yra daugiau negu 400 plastikinių maišelių su mirusiųjų palaikais, kurie buvo perkelti iš neprižiurimų individualių kapų. Kapinių archyve, kruopščiai peržiūrėjęs tame kape palaidotųjų sąrašą, radau ir 5 lietuviškas pavardes: Kazys Zarickas (Savickas?), Pranas Vaitikaitis (Vaitiekaitis?), Josef Vebelinus ir Veronika Griskeviciene. Taip pat tose kapinėse, žuvusių karių skyriuje yra trys cementiniai kariški kryžiai su lietuviškom pavardėmis: Bronius Celmalis (Kelmelis?), Wunas Kasperacius (Vincas Kasperavičius?) ir Jonas Sakalaus (Sakalaus?) — visi trys žuvę Nuernberge bombardavimo metu 1942 m. vasario 21 d. **Viktoras Priščeponka**
Ottawa, Canada

IŠEIVIAI IR GRĮŽIMAS TĖVYNĖN

Š.m. balandžio 19-osios „Drauge“ pasirodė Vytauto Jonaičio ir Broniaus Nemicko šališkai išspausdinti laiška, aišmanuojantys dėl žodžių „išeiviai“ ir „emigrantai“ vartojimo, o Bronius Nemickas prisimena ir II pasaulinio karo baigmės laikotarpį, kai raudonojo tvano grėsmėje ir Vakarus pasitraukusių aptarimui buvo ieškota tinkamo pavadinimo, todėl rūpi kai ką patikslinti, paryškinant skirtingą nuomonę, kai jau tada susidarė to žodžio sąvokos ištisa metamorfozė: bėgliai, tremtiniai, išvietintieji — DP, kurių etikete pasipuošę atsiradome šiapus Atlanto. Beje, tada buvo pasigirdęs ir išpėjimas: „Žiūrėk, kad netaptum duoneliautoju!“

Tačiau „tremtinio“ šešėlis ilgokai dar buvo šalia mūsų. 1950-ųjų laikotarpyje bandėme ir čia, JAV, organizuotis į Tremtinių draugijas, bet išmintingoji

VLiko ranka parodė aiškų kelią — Lietuvių bendruomenę. Ir keistoka, kad po ketveto dešimtmečių vis dar neišnyko geismas prisilyginti žiauraus likimo broliams — Sibiro kankiniams. Jie yra vieninteliai šio šimtmečio antrosios pusės tikrieji tremtiniai.

Dabar palengva grįžta tikrieji tremtiniai iš Sibiro. Niekas neužkirto kelio į Tėvynę ir Vakarų pasaulio lietuvių išeivijai, nors kai kuriais atvejais tektų ir šiek tiek vingiuotesnis bei sunkesnis žingsnis, vykdamas įstatymo padiktuotas normas. Yra aišku: kas nori, tas ir grįžta!

Sunku suprasti B. Nemicko aimaną, kad „kelį sugrįžti dabar užkirto mūsų broliai lietuviai, stoje atsikūrusios Lietuvos valdžios priešakin“. Ne per seniau į Vilnių, į žavųjį Antakalnį, išvyko apsigyventi „Dirvos“ buvęs redaktorius Balys Gaidžiūnas, daugelio leidinių autorius ir VLiko vienas pirmųjų veikėjų. Išvyko į Vilnių gyventi ir buvęs JAV LB veikėjas, Floridos apygardos pirmininkas Kazys Gimžauskas. Iškelio ir rašytojas, Lietuvos kariuomenės ir vokiečių kariuomenės savisaugos dalinių karininkas lt. Jonas Vizbaras, ir t.t. O kiek yra tokių, kurie pusmetį gyvena Lietuvoje ir kitą JAV?

Tai kas gi sulaiko visus svajojusius grįžti? Atrodo, kad pagrindinė priežastis — skanesnis duonos kšnis, geresnė medicinos priežiūra bei visos kitos gyvenimo sąlygos. Tačiau yra dar viena reikšminga priežastis: vyresniesiems sunku skirtis ne tik su vaikais, bet su anūkais, kuriems reikia senelių lietuviškosios globos.

Balys Raugas
Delran, NJ

DĖL NUSIKALTIMŲ SKAIČIAUS LIETUVOJE

Paskaičius „Drauge“ prel. dr. Vytauto Balčiūno laišką, manau, kad gerb. prelatas padarė klaidą apie dabartinį Lietuvos gyventojų skaičių. Jo teigimu Lietuvoje šiuo metu yra apie 2 mil. gyventojų.

Dabartinės Lietuvos statistiniais duomenimis, šiuo metu Lietuvoje yra per 3.5 milijonų gyventojų. Todėl ir jo išvestas nusikaltimų koeficientas, palyginus su gyventojų skaičiumi, neatitinka tikrąybę. Sutinku, kad Lietuvoje yra saugiau gyventi negu Amerikoje. Tačiau, paskaičius Lietuvos leidžiamą spaudą, reikia pripažinti, kad ten vyksta nusikaltimai yra daugiau rafinuoto pobūdžio.

Kad nusikaltimai nevienodai

paliečia gyventojus, čia yra ir laimės dalykas. Sakoma, „saugokis ir Dievas tau padės“. Čia tinka ir amerikiečių posakis, kad nukentėjusius turėjo nelaimę būti ne laiku ir ne toje vietoje. **Vytautas Šeštokas**
Los Angeles, CA

*Jau aš matau kelionės galą
Ir mano ilgesio dienų...
Tenai, kur sniego drobės bala —
Kur kryžiai-kryžkelės — einu...*

Pranas Lembertas

MIRTIES METINĖS

A.†A. AUGUSTINAS AŠOKLIS

Prieš metus iš šio pasaulio ir iš mūsų tarpo išvyko mylimas Vyrras, garbingas lietuvis. Viešpats ji pasišaukė 1993 m. gegužės 6 d. į savo Dangiskus Namus.

Ten jis, susijungęs su savo artimaisiais, ilsisi ramybėje ir laukia mūsų atvykstant.

Šv. Mišios bus atnaujamamos sekmadienį, gegužės 8 d., 11 val. ryto, Šv. Antano parapijos bažnyčioje, Cicero.

Prašau artimuosius ir pažįstamus nors minutei susikaupti ir prisiminti jį šių mirties metinių proga.

Liūdinti žmona

A.†A.

MARIJAI GURĖNIENEI

mirus, broliška užuojauta jos vyruvi j.v.s. BRONIUI GURĖNUI.

Čikagos Jūrų Skautininkų-ių Grandis

A.†A.

MARIJAI GURĖNIENEI

mirus, nuoširdi užuojauta jos vyruvi j.v.s. BRONIUI GURĖNUI, buvusiam „Lituanicos“ tunto tuntininkui.

„Lituanicos“ tuntas

A.†A.

VYTAUTUI REMEIKIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamės žmonai ONAI, dukterims VIKTORIJAI ir NIJOLEI, žentui CLARK, sūnui TOMUI su šeima ir visiems artimiesiems.

*Aleksandra Gylienė
Nijolė Vardienė
Zita Žvirzdienė
Martytė Pareigis-Lukomski
Paulius ir Birutė Gyliai*

VASAROS KAINOS Į LIETUVĄ

Birželio 15 d. — rugsėjo 15 d.

Iš New Yorko ar Chicago į Vilnių ir atgal

Iš Vilniaus į Chicago ar New York ir atgal

\$730 plus mokesčiai

Kai kurios dienos jau išparduotos. Kainos žemesnės prieš birželio 15 d. ir po rugsėjo 15 d.

Grupinės kelionės į dainų ir šokių šventę:

birželio 29 d.-liepos 13 d. iš Newark

birželio 30 d.-liepos 13 d. iš JFK

Kaina **\$1,893**

Į kainą įskaitoma: lėktuvo bilietai, (priedinis mokeskis iš kitų miestų); viešbučiai—Vilnius, Kaunas, Palanga; trys valgiai kas dieną; bilietai į dainų ir šokių festivalį; visa transportacija; idomių vietų apžiūrėjimas; gidai anglų ir lietuvių kalbomis; bagažų nešiojimai; patarnavimo mokesčiai.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.

Brooklyn, NY 11229

Tel.: 718-769-3300

1-800-77-VYTIS

DRAUGAS, antradienis, 1994 m. gegužės mėn. 3 d.

5

A.†A.

EUGENIJUS TALANDIS

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad po ilgos, sunkios ligos šių metų balandžio 30 d. 8 val. vakaro žemišką kelionę baigė mūsų brangus Sūnus, Vyrras, Tėvelis ir Senelis.

Gimė Lietuvoje, Kretingos apskrityje, 1925 m. gegužės 11 d. Amerikoje išgyveno 43 m.

Nuliūdę liko: žmona Irena Kužmarskytė, sūnus Lucijus, duktė Regina, anūkės — Tanya ir Michelle Talandytės; motina Angelė Talandienė, uošvė Rozalija Kužmarskienė, svainis Luis Kužmarskis su šeima; broliai: Jonas, Vyrras, Gerardas su šeimomis; seserys: Aldona ir Vilija su šeimomis; krikšto duktė Vida su šeima. Lietuvoje teta Petronėlė Freitakas su šeima; pusbroliai Algirdas, Rimas ir pusseserė Danutė su šeimomis, bei kiti giminės ir draugai JAV-bėse ir Lietuvoje.

A.a. Eugenijus buvo a.a. Povilo sūnus.

Velionis pašarvotas antradienį, gegužės 3 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, gegužės 4 d. Iš laidojimo namų 10 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 10:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, motina ir visi giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 312-476-2345 arba 1-800-994-7600.

A.†A.

REGINA STAKAUSKIENĖ BAGDONAITĖ

Gyveno Marquette Parke, Chicagoje.

Mirė 1994 m. gegužės 2 d., 12:10 val. ryto, sulaukusi 85 metų.

Gimė Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Joniškio mieste. Amerikoje išgyveno 38 m.

Nuliūdę liko: sūnus Romas, marti Nijolė, sesuo Rožė Mačernienė ir jos vyras Pranas. Anūkai: Dainius, Kestutis ir Linas. Svainis Vincentas Grebliūnas, sūnėnas Saulius Grebliūnas su šeima ir kiti giminės Lietuvoje.

Velionė pašarvota antradienį, gegužės 3 d. nuo 5 iki 8 v.v. Lack-Becvar laidojimo namuose, 6541 S. Kedzie Ave., Chicago.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, gegužės 4 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę sūnus ir giminės.

Laidotuvių direkt. S. C. Lack ir Sūnūs, tel. 312-434-1700.

A.†A.

Inž. JUOZAS PILEIKA

Mirė 1994 m. balandžio 14 d., Putnam, CT, sulaukęs 102 metų.

Po pamaldų Pal. Jurgio Matulaičio Namų koplyčioje, Putnam, velionis buvo pervežtas į Čikagą ir balandžio 22 d. palaidotas Tautinėse lietuvių kapinėse.

Duktė dr. Aldona Pileikaitė-Šimkus su vyru, sūnus inž. Vyrras Pileika su šeima ir giminės.

A.†A.

MARIJONAI ŽADAVIČIENEI

mirus, jos vyrą JUOZĄ, sūnus, dukteris ir jų šeimas giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

LB Arizonos apylinkė

A.†A.

Dr. GUSTAVUI PETERSONUI

mirus, jo žmoną LIDIJĄ, dukteris LIRETĄ ir AIDĄ, jo brolių RIČARDĄ ir brolienę STASĘ, mūsų draugus, ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

*Danutė ir Edmundas Eidukai
Vyrras Janulaitis
Ona Lukienė
Pranė ir Juozas Masilioniai
Elvyra ir Pilypas Naručiai
Elena ir Petras Spukai*

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

LB Cicero apylinkėje rinkimai į LB XIV tarybą dar vyks gegužės 7 ir 8 d., nuo 10 val. r. iki 1 val. po pietų. Balsavimai vyks Šv. Antano parapijos mažojoje salėje (įėjimas iš 15 gatvės). LB Cicero valdyba kviečia visus lietuvius, kurie dar ne balsavo, atvykti ir pabalsuoti už pasirinktus kandidatus.

Šv. Kazimiero seselės visus kviečia dalyvauti šv. Mišiose trečiadienį, gegužės 4 d., 7 val. v. motiniškojo namo koplyčioje (2601 W. Marquette Rd.) ir pasiūlyti, kad jų išteigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja.

Vacys ir Ona Numgaudai rašo „Lietuvos našlaičių globos“ komitetui: „Prašu priimti mūsų vaikių — Aliuko ir Vytenio Šilgalių (13 ir 9 metų) — 20 dol. auką Lietuvos našlaičių paramai. Šią auką juodu prašė paskirti nuo velykinių dovanėlių, kad ir Lietuvos našlaitukai turėtų bent kiek daugiau džiaugsmo, ir žinotų, kad, nors ir už tūkstančių mylių, apie juos pagalvoja, nepamiršta ir linki visiems našlaitukams gražesnių, šviesesnių dienelių, pasitikėjimo iš šlovės“.

Ir jauniausieji moka rimtai sėdėti, kai švenčiama Lietuvos Nepriklausomybės šventė. Iš kairės: Antanas Kirkus, Aras Alekna ir Robertas Senkevicius. Nuotr. Jūratės Fischer

x **Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą** ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesnaiskienei, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.

(sk)

x **Lithuanian Mercy Lift** nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams a.a. Mėtos Būrbienės atminimui, \$1,000 auka skiriama vaikams, turintiems girdėjimo trūkumų. Aukoj: A. T. Kazlauskas, V. A. Šoliūnas, S. K. Riškus, A. Karaliūnas, B. Nainienė, H. P. Sakalas, L. A. Ramanauskas, K. Vacko, S. Sassan, R. R. Griškėlis, J. V. Lendraitis, G. B. Biskis, A. M. Milišius, A. B. Augaitis, W. M. Ruzga, D. Gierštikas, A. Riškus, F. S. Pumputis, Z. Katiliškis, R. B. Kronas, D. ir S. Adomaitis, K. R. Sušinskas, A. V. Jonušas, R. G. Rimkus, L. D. Gylis, R. J. Mozoliauskas, P. R. Povilaitis, H. Puleikis, D. A. Misiulis, J. R. Šarauskas, B. Vindašius, R. Smolinskienė, Y. Kerelis, A. Riškus, L. Ringus, A. A. Lieponis, L. H. Maraldi, A. Mantzoros, M. Serigos, Lodgepole Siberians.

(sk)

x **LB Lemonto apylinkės visų lietuvių balsavimas** į XIV LB Tarybą dar bus gegužės 7 d., šeštadienį nuo 9 v.r. - 3 v. p.p. ir gegužės 8 d., sekmadienį nuo 9 v.r. - 1 v.p.p. Balsavimo būstinė — PLC, 127 St., Lemont, IL. Visi kviečiami balsuoti. Budėtojai: V. Saliklis, K. Jankauskas ir A. Pargauskas.

(sk)

Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje ateinantį sekmadienį, gegužės 8 d., 10 val. lietuviškose Mišiose pamokslą pasakys svečias iš Lietuvos, iš Telsių vyskupijos, kun. Alionidas Budrius, giedos Lijana Kopūstaitė ir Dana Stanikaitytė, kartu su Lietuvių operos vyrų chorą, vargonais akompanuos muz. Alvydas Vasaitis. Tai bus tikrai iškilmingos šv. Mišios Motinos dienos proga. Visuomenė kviečiama atvykti.

Prof. dr. Leonardas J. Šimutis praneša, kad jis yra pasitraukęs iš Vlado Jakubėno draugijos. Apie tai jis yra pranešęs laišku š.m. sausio 7 d. Draugijos valdybos nariams — Erikai Brooks ir Edvardui Šulaičiui, o dabar painformuoja ir lietuviškąją visuomenę.

„Vėjas gluosniuose“ yra Algirdo Landsbergio 2-jų veiksmų pjesė, kurią Los Angeles Dramos sambūris, režisuojant Alg. Žemaitaičiui, atliks gegužės 21-22 d. Jaunimo centre. Bilietai gaunami Margučio raštinėje ir Vaznelių parduotuvėje. Margutyje priimami telefoniniai bilietų užsakymai.

Lankytojai Rimanto Dichavičiaus parodos atidaryme balandžio 29 d. Čiurlionio galerijoje, Čikagoje. Nuotr. J. Tamulaitis

MALONUS ESTRADOS DAINŲ VAKARAS

Kompozitoriaus Vlado Jakubėno draugija Čikagoje, vadovaujama Edvardo Šulaičio, balandžio 30 d. Jaunimo centre pateikė lietuviškos estradinės dainos koncertą, kurį atliko Lietuvos estrados žvaigždė Stasys Povilaitis.

Jo koncertų jau klausėmės Čikagoje ir Lemonte prieš pusmetį (surodą „Margučio“). Nors ir tada salės nebuvo pilnos klausytojų, kaip ir dabar Jaunimo centre, bet smarkūs plovimai po kiekvienos dainos, plovimai pagal taktą, dainuojant prie melodingos elektroninės muzikos (tvarkė muz. Ričardas Sokas), rodė didelį auditorijos pasitenkinimą, kurios nemaža dalis buvo neseniai iš Lietuvos atvykusių tautiečių. Jų atstovė po koncerto dainininkui įteikė tulpę su bučiu ne tik už dainas, bet ir už jiems atvežtus laiškus iš Lietuvos. Didelę gėlių puokštę įteikė dainininkui ir rengėjai su nuoširdžiu Edvardo Šulaičio padėkos žodžiu.

Mes nežinome visų Lietuvos estrados dainininkų, bet nesunku patikėti, kad Stasys Povilaitis yra jų karalius. Programos melodingos, lyriškos ir trankios dainos visos su sava dedikacija, su švelnia, bet gyva interpretacija demonstravo ir estrados šokio niuansus ir šilumą klausytojams, kurie visa tai spontaniškai priėmė. O Lietuvos estrados karaliaus dainos dar ilgai skambės klausytojų namuose iš gausiai parduotų trijų atskirų dainų juostų.

Po koncerto kavinėje dar tęsėsi pabendrai ir vaišės svečiams bei šio koncerto ruošos talkininkams.

Lietuvių operos spektakliuose mes su džiaugsmu klausomės Lietuvos Operos žvaigždžių, bet verta labiau pažinti ir Lietuvos estrados žvaigždes, kai jie ar jos mus aplanko.

Br. Juodelis

ALTO DARBO KONFERENCIJAI PRAEJUS

ALTo Čikagos skyriaus metinė darbo konferencija įvyko balandžio 23 d., 3 val. po pietų Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus patalpose.

Konferenciją atidarė skyriaus pirmininkė Antanina Repšienė. Pasveikinusi narius bei svečius, palinkėjusi darbingos konferencijos, pakvietė sol. Aldoną Pankienę giedoti JAV himną. Išsamią invokaciją pakalbėjo kan. Vaclovas Zakarauskas. Garbės prezidiumui pakviesti: kan. Vaclovas Zakarauskas, ALTo Centro valdybos pirmi-

Kovo mėnesį, pagal Čikagos mero Richard M. Daley įstaigos informaciją, Midway aerodromo paslaugomis pasinaudojo per 750,000 keleivių. Tai didžiausias skaičius keleivių iš šio aerodromo nuo to laiko, kai pradėjo veikti Čikagos O'Hare. Šiuo metu Midway aerodromu naudojasi 17 oro linijų su 238 skrydžiais kasdien į 68 miestus.

Kaip ir kiekvieną vasarą, Čikagoje vėl bus taisomos gatvės, kuriose žiema visuomet „prikasinėja“ duobių ir išlaužų. Šią vasarą bus iš naujo asfaltuojami bent 2,000 bloku, per 1,000 šalutinių gatvių ir apie 30 mylių pagrindinių gatvių, tame tarpe pataisyta maždaug 40 tiltų ir patilčių. Projekto kaina — 220 mil. dolerių.

Maironio lit. mokykloje, Lemonte vasario mėn. buvo suorganizuotas mokinių konkursas — „Užgavėnių kaukės“. Mokiniai piešė kaukes ir papročius, susijusius su Užgavėnėmis Lietuvoje. Geriausi darbai buvo apdovanoti pinigine premija, kurių mecenatai buvo: LB Lemonto apylinkės valdyba, Lietuvių dailės muziejus, PLC Kultūrinių renginių moterų klubas, L. Ringienė, Transpak siuntinių agentūra, A. ir L. Trinkūnai. Konkurse dalyvavo 91 mokinys.

Lietuvių dailės muziejaus direktorė Dalia Šlenienė (stovi antroji iš kairės) su Maironio mokyklos mokiniais š.m. meno parodos premijų įteikimo metu. Duotoji tema buvo: Užgavėnės-kaukės.

pateikė išdininkė Mary Kinčius. Revizijos k-jos pirmininkė Valeria Stanaitis pateikė tikrinimo aktą, kuris atitiko išdininkės pranešimui.

ALTo skyriaus sukauptos aukos buvo perduotos Centro valdybos pirmininkui Grožvydai Lazauskui, kuris nuoširdžiai padėkojo skyriaus valdybai ir lietuviškajai visuomenei, kuri dar stipriai remia ALTa. Registracijos k-ją pranešė, kad dalyvauja 40 asmenų. Nominacijų k-ją, Matilda Marcinkienė perskaitė visų 11 organizacijų atstovų sąrašus, kurie sudarys naują valdybą vienerių metų kadencijai. Šiai ALTo skyriaus kadencijai vadovaus Liet. Socialdemokratų s-ga. Naujoji ALTo Čikagos skyriaus valdyba bus paskelbta vėliau.

Klausimuose ir sumanymuose iškilo „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ reikalas. Po audringų pasisakymų (visi buvo prieš) pateiktas toks nutarimas:

1. Padaryta didelė klaida, paremkant knygos autoriais žinomus Lietuvos istorijos duomenų klastotojus.

2. Brutalus masiniai tremimai knygoje pavaizduoti kaip labai humaniški gyventojų iškeldinimai į Sovietų Sąjungą. Lietuvos tremtinių skaičius tendencingai keleriopai sumažintas.

3. Reikia tuoj pat sustabdyti šios knygos platinimą ir sulaukyti išleidimą svetimomis kalbomis.

4. Sulaikyti tolimesnį šios knygos serijos — „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ — parengimą ir leidimą.

5. Lietuvos Istorijos institutas ir Pasaulio Lietuvių bendruomenė turėtų atsipašyti partizanus, tremtinius, politinius kalinius bei visą lietuvišką visuomenę už šios knygos išleidimą.

6. Aukotojams pageidaujant, turėtų būti grąžinti pinigai.

7. Lietuvių fondo paskirta ir įteikta 10,000 dolerių auka turėtų būti grąžinta atgal į Lietuvių fondą.

8. Lietuvos genocido istorijai paruošti turėtų būti sudaryta redakcinė kolegija, tarantis su Lietuvos politinių kalinių sąjungos istorijos sekcijos ir išeivijos istorikais.

Nutarimą vienbalsiai priėmė ALTa sudarančių organizacijų pirmininkai ar atstovai: Antanas Beleska, Vytautas Dargis, M.D., Algis Kazlauskas, Grožvydas Lazauskas, Matilda Marcinkienė, Petras Noreika, Evelina Oželienė, Vida Sakkevičiūtė, Justinas Šidlauskas, Vladas Šoliūnas, dr. Jonas Valaitis, Antanina Repšienė, Povilas Vaičekas.

Darbo konferencija baigta Lietuvos himnu. Buvo kavutė su sumuštiniais ir pyragais, kuriuos aukėjo Baltic Bakery ir kt. Paruošė Br. Černienė, E. Paulauskienė, S. Palekienė, Gr. Giedraitytė ir J. Jasiūnienė.

Ant. Repšienė

Birutė Šontaitė vadovavo Rimanto Dichavičiaus parodos atidarymui, vykusiam balandžio 29 d. Čiurlionio galerijoje. Šalia — dail. R. Dichavičius. Nuotr. J. Tamulaitis

IŠ ARTI IR TOLI

DAYTONA BEACH, FL

Motinių ir moterų pagerbimas

Gegužės 8 d., Motinos dieną švenčiant, lietuviškos šv. Mišios Prince of Peace bažnyčioje bus aukojamos 2:30 v. p.p. Mišias aukos kun. R. Grasso. Giedos „Sietyno“ choras, vadovaujamas muz. A. Skridulio. Po Mišių parapijos salėje meninė programą atliks „Sietyno“ moterų choras, vad. A. Skridulis. Bus sveikinimo žodis Motinoms ir atitinkamas jų pagerbimas. Po minėjimo Klubo valdyba visas klubo nares pavašins bendruose Motinos dienos pietuose. Kviečiami visi vietiniai ir apylinkių lietuviai.

Po minėjimo, dar neabsavę, galės atlikti bendruomenišką pareigą ir pabalsuoti už Floridos apygardos kandidatus į JAV LB XIV Tarybą. Vietoje bus LB Daytona Beach apyl. rinkiminė komisija ir kiekvienas galės gauti balsavimo lapelį.

Čikagoje šiemet, rugpjūčio 4-7 d., vyks 81-sis Lietuvos Vyčių seimas. Seimo šeiminkai yra 16-ji Lietuvos Vyčių kuopa iš Bridgeporto.